

Sveriges friluftskommun 2024

Flintull Annica Eriksson,
Annacarin Karlsson

RAPPORT 7153 | AUGUSTI 2024

Sveriges friluftskommun 2024

av Flintull Annica Eriksson, Annacarin Karlsson,
IVL Svenska Miljöinstitutet

NATURVÅRDSVERKET

Naturvårdsverket

Tel: 010-698 10 00

E-post: registrator@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, SE-106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-7153-0

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2024

Tryck: Arkitektkopia AB, Bromma 2024

Omslagsfoto: Mattias Helge, Unsplash

Förord

Den vardagsnära naturen, den som finns nära där vi bor, arbetar och går i skolan är viktig för många av oss vuxna och barn. Gröna boendemiljöer är attraktiva och gröna skolgårdar eller skolor nära grönområden kan ge alla barn jämlika förutsättningar för naturvistelse. Att röra sig och vistas i natur- och kulturområden kan bidra till förbättrad fysisk och psykisk hälsa. Naturvistelse kan också ge oss återhämtning, inspiration och en känsla och större förståelse för naturen. Naturen kan också vara en plats för möten mellan människor som bidrar till social gemenskap. Antalet människor som vistades ute i naturen ökade under pandemin. Den senaste statistiken från 2024 visar att det är fortsatt fler som är ute i skog och mark jämfört med innan pandemin.

Kommunerna har en viktig roll att ge sina medborgare och besökare möjlighet till friluftsliv i olika former och i olika typer av natur- och kulturområden, inte minst i form av den vardagsnära naturen. Friluftslivsarbetet i kommunerna är värt att uppmärksammas och stimuleras. Sedan 2010 utses därför årligen Sveriges friluftskommun och 2014 tillkom utmärkelsen Årets förbättrare. Naturvårdsverket, Svenskt Friluftsliv och Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening (SFK) samarbetar om den årliga undersökningen och uppmärksammandet av en vinnare. Resultatet baseras på en enkät som skickas ut till landets alla kommuner och besvaras av kommunerna själva.

I rapporten kan du läsa resultatet av årets undersökning och trenderna för hur arbetet har utvecklats över tid samt flera inspirerande exempel hur olika kommuner arbetar med just den vardagsnära naturen. Vår förhoppning är att hela undersökningen ska ge inspiration, argument och konkreta exempel till kommunerna för att arbeta med ett hållbart friluftsliv för alla.

Stockholm 21 augusti 2024

Karin Dunér
Avdelningschef
Avdelning för Planering, prövning och tillstånd

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	6
1. Fakta om undersökningen	7
1.1 Bakgrund, syfte och mål	7
1.2 Definitioner och avgränsningar	7
1.3 Tidigare års vinnare	8
1.4 Undersökningens koppling till de nationella friluftslivspolitiska målen	8
1.5 Genomförande	9
1.5.1 Projektorganisation	9
1.5.2 Undersökningens frågeställningar	9
1.5.3 Datainsamlingsmetod	9
1.5.4 Svarsfrekvens	10
1.5.5 Poängbedömning	10
1.5.6 Rapportupplägg	11
2. Årets resultat och trender	12
2.1 Sveriges friluftskommun 2024	12
2.2 Årets förbättrare	13
2.3 Övergripande resultat och trender	13
2.4 Resultat och trender för specifika arbetsområden	14
3. Planer för friluftsliv	16
3.1 Ansvar för friluftsförhållanden inom kommunen	16
3.2 Planer och styrdokument kopplade till friluftsliv	16
3.3 Avsatta resurser i den kommunala budgeten	18
3.4 Säkerställda friluftsområden inom kommunen	19
3.5 Skolornas tillgång till säkerställd natur	20
4. Information och samarbete kring friluftsliv	21
4.1 Information om friluftsliv, naturturism och allemansrätten	21
4.2 Kommunens arbete med naturvägledning	22
4.3 Samarbete och samverkan inom kommunen	23
4.4 Samverkan kring friluftslivsfrågor över kommungränsen	24
5. Aktiviteter och insatser inom friluftsliv	25
5.1 Riktade aktiviteter för att stimulera till friluftsliv	25
5.2 Samarbete mellan kommunens skolor och lokala eller regionala friluftsförhållanden	27
5.3 Tillgänglighet till natur	27
5.4 Bidrag till friluftsförhållanden	30
5.5 Aktiviteter med stöd av LONA-pengar	30
5.6 Kartläggningar som underlag för planering och åtgärder	30
5.7 Medborgardialog för ökad delaktighet	31

6. Åtgärder för att förbättra tillgången till vardagsnära natur	32
7. Resultat per landsbygds-, storstads samt blandade kommuner	35
8. Årets friluftskommun 2024	37
9. Årets förbättrare 2024	38
Bilaga 1 – Enkät	40
Bilaga 2 – Ranking efter totalpoäng	44
Bilaga 3 – Resultat uppdelat på län och kommun	51

Sammanfattning

Kommuner har en viktig roll för det svenska friluftslivet. De arbetar med att ge såväl medborgare som besökare förutsättningar för friluftsliv. För att uppmärksamma och stimulera kommunernas arbete genomför Naturvårdsverket, Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening och Svenskt Friluftsliv årligen en enkätundersökning och delar ut pris till Sveriges friluftskommun samt uppmärksammar Årets förbättrare.

Sedan 2010 skickas den årliga enkäten till kommunerna. Målet är att över tid följa kommunernas arbete som bidrar till att uppnå de nationella friluftslivspolitiska målen, uppmärksamma kommunerna och låta de inspirera varandra. Den kommun som uppnått högst poäng och blivit högst rankad i svaren på bonusfrågan utses till Sveriges friluftskommun. Den som förbättrat sig mest jämfört med de tre senaste åren utses till Årets förbättrare.

Undersökningen har genomförts av IVL Svenska Miljöinstitutet på uppdrag av Naturvårdsverket. Följande områden ingick i undersökningen:

- Planer för friluftsliv (kapitel 3)
- Information och samarbete (kapitel 4)
- Aktiviteter inom friluftsliv (kapitel 5)
- Öppna frågor om åtgärder för att förbättra tillgången till vardagsnära natur (kapitel 6)

I årets undersökning har sex kommuner erhållit maximalt antal poäng, vilket är 33 poäng. Dessa kommuner är, i alfabetisk ordning, Götene, Jönköping, Kalix, Karlstad, Smedjebacken och Värnamo. Dessa kommuners totalpoäng 2024 och 2023 redovisas i tabellen nedan. Bland dessa valdes Karlstads kommun ut till slutlig vinnare. Sveriges friluftskommun 2024 är alltså Karlstads kommun.

Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024 (max 33p)	Totalpoäng 2023 (max 34p)
Götene	2	33	32,75
Jönköping	2	33	33
Kalix	2	33	34
Karlstad	1	33	32,25
Smedjebacken	2	33	31
Värnamo	2	33	34

Mediankommunen uppnår i undersökningen ett resultat på 21,75 poäng. Det är 0,55 poäng lägre än 2023 då maximal poäng var 34 poäng.

1. Fakta om undersökningen

1.1 Bakgrund, syfte och mål

Kommunerna har en viktig roll för friluftslivet. Syftet med utmärkelsen Sveriges friluftskommun är att skapa uppmärksamhet kring kommunernas friluftslivsarbete och stimulera deras arbete samt låta de inspirera varandra. Att arbeta med friluftslivsfrågor ger förutsättningar för medborgare och besökares upplevelser i natur- och kulturlandskapet och bidrar till kommuners attraktivitet. Allt arbete bidrar också till de tio nationella friluftslivspolitiska målen.

För att uppmärksamma och stimulera kommunernas arbete med friluftsliv delar Naturvårdsverket, Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening och Svenskt Friluftsliv (hädanefter benämnda de utdelande organisationerna) årligen ut pris till Sveriges friluftskommun. Detta görs inom ramen för Naturvårdsverkets uppdrag att bevara och utveckla friluftslivet, samt följa upp de nationella friluftslivspolitiska målen. Utmärkelsen Sveriges friluftskommun har delats ut sedan 2010 och sedan 2014 utses också Årets förbättrare.

Målet med undersökningen, tillsammans med tidigare års undersökningar, är också att ge underlag för att över tid mäta och följa upp kommuners arbete med friluftsliv, som bidrar till att uppnå de friluftspolitiska målen.

1.2 Definitioner och avgränsningar

I undersökningen om Sveriges friluftskommun 2024 används följande definitioner och avgränsningar som också fanns med i den enkät som distribuerades till kommunerna.

- **Friluftsliv:** Med friluftsliv menas vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling (SFS 2010:2008).
- **Naturturism:** Omfattar människors aktiviteter när de vistas i naturområden utanför sin vanliga omgivning (Professor Peter Fredman, forskningsinstitutet ETOUR).
- **Friluftorganisation:** Med friluftorganisation menas ideell organisation som har till huvudändamål eller som i en väsentlig del av sin verksamhet bedriver eller främjar långsiktigt hållbart friluftsliv (SFS 2010:2008).

1.3 Tidigare års vinnare

Naturvårdsverket och dess samarbetspartners har delat ut priset till Sveriges friluftskommun sedan 2010. Tidigare vinnare har varit följande:

2023	Kalix och Värnamo (två vinnare)
2022	Trollhättan
2021	Olofström
2020	Jönköping
2019	Olofström
2018	Sundsvall
2017	Huddinge och Örebro (två vinnare)
2016	Örnsköldsvik
2015	Örnsköldsvik
2014	Leksand, Söderhamn och Örebro (tre vinnare)
2013	Örebro
2012	Örebro
2011	Örnsköldsvik
2010	Sundsvall

1.4 Undersökningens koppling till de nationella friluftslivspolitiska målen

Det övergripande målet för politiken är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö. De tio nationella friluftslivspolitiska målen¹ är:

1. Tillgänglig natur för alla
2. Starkt engagemang och samverkan
3. Allemansrätten
4. Tillgång till natur för friluftsliv
5. Attraktiv tätortsnära natur
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet
8. Ett rikt friluftsliv i skolan
9. Friluftsliv för god folkhälsa
10. God kunskap om friluftslivet²

Frågorna i enkäten kopplar till de olika målen och svaren används för att följa trender. Målen följdes upp under 2023. Se Naturvårdsverkets rapport 7123 på webbplatsen <https://www.naturvardsverket.se/publikationer/7100/978-91-620-7123-3/>

¹ Regeringens skrivelse om de friluftspolitiska målen, Skr. 2012/13:51

² Mer information om målen finns på www.naturvardsverket.se

1.5 Genomförande

1.5.1 Projektorganisation

Undersökningen har genomförts av IVL Svenska Miljöinstitutet på uppdrag av Naturvårdsverket. Åsa Blomster, Naturvårdsverket, har varit kontaktperson för de utdelande organisationerna. I projektgruppen för undersökningen har dessutom ingått Paola Wallner och Johan Faskunger, Svenskt Friluftsliv, Mårten Hafström, Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening samt Eva Stighäll, Naturvårdsverket. Analys och sammanställning av resultaten samt rapportskrivning har utförts av Flintull Annica Eriksson och Annacarin Karlsson, IVL Svenska Miljöinstitutet.

1.5.2 Undersökningens frågeställningar

Följande områden ingick i undersökningen. Inom parentes anges i vilket kapitel, respektive frågeställning och resultat redovisas:

- Planer för friluftsliv (kapitel 3)
- Information och samarbete kring friluftsliv (kapitel 4)
- Aktiviteter och insatser inom friluftsliv (kapitel 5)
- Kommunens insatser för vardagsnära natur³ (kapitel 6)

Den ursprungliga frågemallen är framtagen av de utdelande organisationerna – med stöd av forskare i det nu avslutade forskningsprogrammet Friluftsliv i förändring. Under åren som undersökningen har genomförts har frågorna justerats, några har tillkommit och andra har utgått. Syftet har bland annat varit att säkerställa att olika kommuntyper med olika förutsättningar ändå har samma möjlighet att nå goda resultat, samt se över hur frågeställningar kopplar till målen för friluftspolitik. Efter varje fråga i undersökningen anges vilket av de tio nationella friluftslivspolitiska målen som frågan är kopplad till. Den enkät som användes i årets undersökning återfinns i bilaga 1. I årets enkät har två frågor tagits bort. En fråga handlade om fortbildning av skolpersonal inom friluftsförägarfrågor, och den andra frågan var om kommunen sökt och beviljats medel via den lokala naturvårdssatsningen (LONA). Den sistnämnda frågan togs bort eftersom de stöden inte fanns att söka under 2023. Utöver detta har en fråga lagts till, i vilken det var valfritt för kommunerna att ge exempel på organisationer som de samarbetat med kring friluftsförägarfrågor.

1.5.3 Datainsamlingsmetod

Datainsamlingen genomfördes via en webbenkät under perioden 9 januari 2024 – 8 mars 2024. Ett antal påminnelser skickades ut via e-post till de kommuner som inte hade skickat in sina svar. En påminnelse skickades också ut en vecka innan sista svarsdag till de kommuner som vid tillfället hade slutfört enkäten. Detta för att ge dessa kommuner möjlighet att granska och ändra sina svar. Flertalet av de som inte svarat på enkäten kontaktades också löpande per telefon för att se till att enkäten nått fram, och vid behov skickades enkäten ut på nytt.

³ Tema på denna fråga varierar mellan åren. Frågan kan också fungera som utslagsfråga om flera kommuner hamnar på samma högsta poäng.

1.5.4 Svarsfrekvens

Totalt har 228 av Sveriges 290 kommuner fullföljt hela enkäten i årets undersökning, vilket ger en svarsfrekvens på 79 procent. Detta är ökning jämfört med förra året och en toppnotering sedan 2020 då 80 procent av kommunerna svarade på undersökningen. Svarsfrekvensen för undersökningen 2023 var 75 procent.

En undersökning om varför kommuner inte svarat på enkäten har inte ingått i uppdraget, men vid påminnelseamtal till de kommuner som inte svarat på enkäten (eller som påbörjat men inte slutfört den) framfördes bland annat följande orsaker: svårt att samla in kompletta svar då frågorna berör flera olika verksamheter i kommunen; svårt att veta vem i kommunen som har ansvar för att svara på enkäten; eller att tjänstepersoner på kommunen av någon anledning beslutat att inte lämna in några svar. Flertalet av de som kontaktades uppgav också att de får så många enkäter och inrapporteringar att de inte hinner svara på dem, eller att de inte kan hålla reda på dem och därför glömmer bort att svara.

1.5.5 Poängbedömning

Totalt kunde en kommun få maximalt 33 poäng i årets undersökning. Det är ett poäng mindre än i tidigare års undersökningar. Poängfördelningen per fråga framgår av enkätformuläret (bilaga 1).

Poängfördelningen inom undersökningens tre områden ser ut som följer:

- Planer för friluftsliv (13 poäng)
- Information och samarbete kring friluftsliv (8 poäng)
- Aktiviteter och insatser inom friluftsliv (12 poäng)

Utgångspunkten är att den kommun som får flest antal poäng i undersökningen utses till Sveriges friluftskommun. Om det är flera kommuner som fått lika många poäng används bonusfrågan med fritextsvar som utslagsfråga. De utdelande organisationerna förbehåller sig då rätten att välja en vinnare utifrån deras bedömning av svar på fritextfrågan. I år hade sex kommuner maxpoäng. För att utse Sveriges friluftskommun 2024 utifrån svaren på bonusfrågan i årets undersökning fick en person från varje organisation se de sex kommunernas fritextsvar på bonusfrågan men kommunnamn, geografiska platser eller andra referenser hade maskats bort. Detta gjordes för att svaren skulle jämföras på ett så likvärdigt sätt som möjligt. Gruppen fick rangordna de tre bästa utifrån:

1. Åtgärder för tillgång till vardagsnära natur utifrån något av de sex budskapen i stödmaterialet om Tillgång till natur är bra för folkhälsan på Naturvårdsverkets webbplats⁴:
 - Folkhälsan behöver bli mer jämlik
 - Alla behöver närhet till natur
 - Vardagskogen behöver vara mer attraktiv
 - Barn behöver kontakt med naturen
 - Barn behöver gröna skolgårdar
 - Vardagsnära natur bidrar till social gemenskap

Det var ingen rangordning mellan budskapen.

⁴ Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan (naturvardsverket.se)

2. Effekter, redovisade eller bedömda.
3. Att huvuddelen av åtgärderna skulle vara genomförda under 2023 som var året för enkätundersökningen.

Förfarandet, som inte var lätt, resulterade i en vinnare.

För att utse Årets förbättrare jämförs andelen poäng som kommunerna har fått av totalpoängen med snittet av andelen poäng från de tre senaste årens undersökningar. Den kommun som har förbättrat sig mest, det vill säga har fått störst positivt värde på differensen, utses till Årets förbättrare 2024.

1.5.6 Rapportupplägg

I nästkommande kapitel lämnas motiveringar till vinnarna och resultatet presenteras på ett övergripande plan tillsammans med eventuella trender. Resultat för undersökningens tre delområden presenteras i kapitel 3–5, och i kapitel 6 presenteras sammanfattningar av den öppna frågan om kommunens insatser för vardagsnära natur under 2023.

I kapitel 7 redovisas resultaten för de fem bästa kommunerna uppdelat på landsbygds-, storstads- och blandade kommuner enligt Tillväxtverkets indelning⁵. Slutligen presenteras årets vinnare av Utmärkelsen Sveriges Friluftskommun 2024 i kapitel 8, och Årets förbättrare 2024 i kapitel 9. Enkätfrågor, ranking efter totalpoäng och resultat uppdelat på län presenteras i bilagor.

⁵ Städer och landsbygder – Tillväxtverket (tillvaxtverket.se)

2. Årets resultat och trender

2.1 Sveriges friluftskommun 2024

I årets undersökning fick sex kommuner maxpoäng. Det är ett imponerande resultat där fler och fler kommuner visar att de har såväl ett strategiskt som konkret arbete för att främja friluftsliv. De sex kommunerna är i bokstavsordning Götene, Jönköping, Kalix, Karlstad, Smedjebacken och Värnamo. Det är kommuner som är spridda över landet, av olika storlek men som alla utifrån sina förutsättningar främjar möjligheterna för friluftsliv.

Bonusfrågan om hur kommunerna arbetar med tillgång till vardagsnära natur för folkhälsa blev utslagsgivande och det var ingen lätt uppgift att särskilja kommunerna.

- **Götene** har tillgängliggjort aktivitetsrundor för hälsofrämjande aktiviteter i kommunens alla tätorter
- **Jönköping** visar upp höga ambitioner för den tätortsnära naturen, vilket omsatts i planer och utveckling för friluftsliv i samverkan med många andra aktörer.
- **Kalix** har på ett kreativt sätt möjliggjort friluftsliv för alla genom olika åtgärder för tillgänglighet vid fiskesjön, på stigarna, vid grillplatserna med mera.
- **Smedjebacken** har satsat på kostnadsfria lovaktiviteter med friluftsliv för alla barn under sommarlovet vilket resulterat i trygga barn med starkare självkänsla.
- **Värnamo** har satsat på nya friluftslivsområden för både aktiviteter och rofylldhet.

De uppräknade exemplen är alla lärande och inspirerande och bidrar stort till friluftslivet i kommunerna, men en vinnare skulle utses och årets utmärkelse, Sveriges friluftskommun 2024, går till **Karlstad kommun**.

Karlstad har under en längre period arbetat strategiskt med friluftslivsfrågorna, de har stort stöd från politiken och har genom olika insatser arbetat med tillgång till natur både tätortsnära samt på andra, mer svårtillgängliga platser. De har dessutom genomfört en rad tillgänglighetsanpassningar. Karlstad har jobbat för ett friluftsliv för alla och samverkan, kreativitet och strategiskt arbete är något som utmärker årets friluftskommun. Det som arbetsgruppen för Sveriges friluftskommun gemensamt landade i var värt årets utmärkelse var hur Karlstad kommun arbetat med vardagsnära natur – genom att skapa mötesplatser i naturen i anslutning till ett socio-ekonomiskt utsatt och mångkulturellt bostadsområde. Efter dialog med barn och unga på kommunens fritidsgård skapades bland annat en utematplats som blev en mötesplats för alla. Karlstad kommuns dialog med barn och unga bäddade för att sänka trösklarna för friluftsliv och att bidra till social gemenskap i den vardagsnära naturen som nu frekvent används av barn, unga, familjer, skolor och förskolor.

2.2 Årets förbättrare

Årets förbättrare återfinns i landets västra del. I skärgården utanför Göteborg ligger **Öckerö kommun** – en kommun med 12 800 invånare och 10 bebodda öar. I årets enkätundersökning är Öckerö den kommun som förbättrat sig mest jämfört med de tre senaste åren och de har som ambition att fortsätta höja nivån på sitt friluftslivsarbete. Trots sitt läge vid havet så har de inte bara fokus på vattenaktiviteter. Med fokus på att alla behöver närhet till natur har Öckerö skapat en vandringsled som sträcker sig över flera öar och under 2023 utökades leden till ytterligare två öar. Detta har lett till att medborgarna har fått en bättre tillgänglighet till naturen året om, kan uppleva nya platser och fått ökade kunskaper om såväl leden som områdets historia. Leden har också bidragit till att föreningar och medborgare känner ett ansvar att ta hand om naturen. Dessutom har den skapat nya samarbeten och arbetstillfällen.

2.3 Övergripande resultat och trender

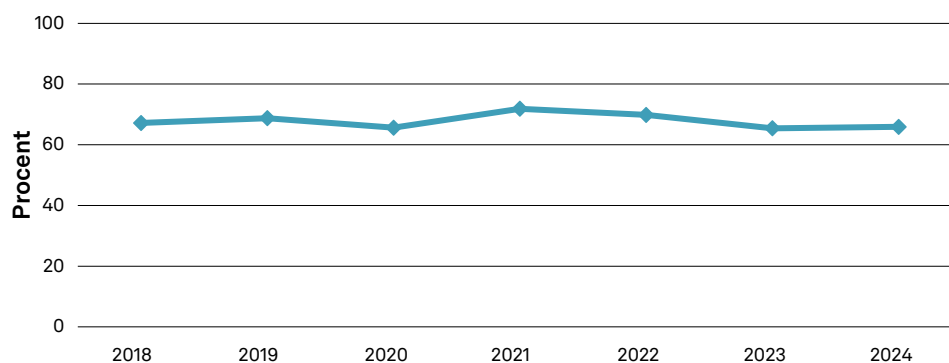
Nedan följer några särskilt intressanta resultat för detta år. Dessa resultat skiljer sig från tidigare års undersökningar och belyser skillnader som kan ses mellan län och kommuntyp.

I årets undersökning har sex kommuner erhållit maximalt antal poäng. Tre av dessa sex kommuner har erhållit maxpoäng i tidigare års undersökningar. Jönköping uppnådde maximala poäng år 2020, medan Kalix och Värnamo gjorde det förra året, 2023. Den kommun som avancerat mest bland dessa sex kommuner är Smedjebacken som ökat sin totala poäng med 2 poäng och avancerat från en delad 16e plats 2023.

Medianen för totalresultatet i undersökningen är 21,75 poäng och varierar något mellan län. Mediankommunen i Västernorrlands län uppnår ungefär 26,5 poäng medan mediankommunen i Jämtlands, Norrbottens och Örebro län uppnår 18,5–19,2 poäng. Även kommuner i Blekinge och Kronobergs län har relativt hög medianpoäng medan övriga län har en medianpoäng nära medianen för totalresultatet, alltså 21,75 poäng.

Eftersom maximalt antal poäng varierat mellan undersökningar över åren är det svårt att jämföra mediankommunens poäng över tid. Figuren nedan visar därför andelen av maximalt antal poäng för mediankommunen från 2018 och framåt. Figuren visar att andel av maximalt antal poäng har var mellan 65 och 72 procent sedan 2018, och ingen tydlig uppåt- eller nedåtgående trend kan ses.

Figur 1. Andel av maximalt antal poäng för mediankommunen*

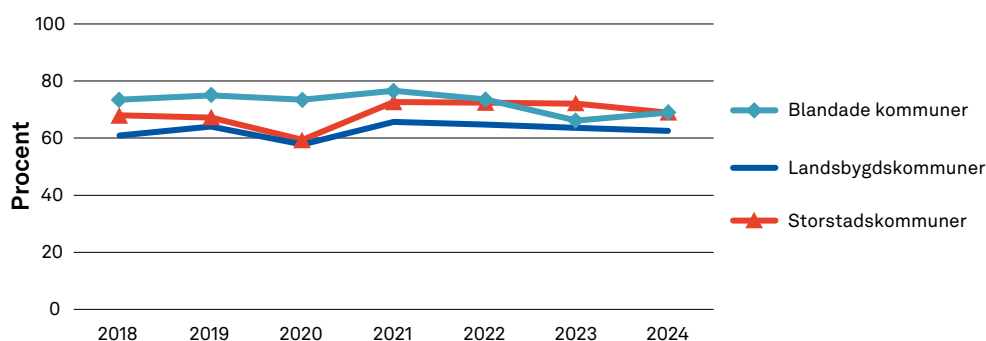

* Mediankommunen representerar medianpoängen för samtliga kommuner som deltagit i undersökningen respektive år.

Av de sex kommuner som erhållit maximalt antal poäng ingår tre av dessa, Götene, Kalix och Smedjebacken, i kategorin landsbygdskommuner enligt Tillväxverkets indelning.⁶ Övriga tre kommuner, Jönköping, Karlstad och Värnamo, ingår i kategorin blandade kommuner. Det är alltså ingen kommun i kategorin storstadskommuner som i år erhållit maximalt antal poäng. Resultaten för de fem bästa kommunerna indelat på landsbygds-, storstads- eller blandade kommuner kan ses i kapitel 7.

Figuren nedan visar andelen av maximalt antal poäng för mediankommunen indelat på landsbygds-, storstadskommuner och blandade kommuner. Landsbygdskommuner har haft en något lägre andel, men vissa år handlar det endast om ett par procentenheter. Innan 2021 hade mediankommunen inom blandade kommuner generellt sett en något högre andel jämfört med de övriga två grupperna. 2020 var skillnaden störst, 14–15 procentenheter.

Figur 2. Andel av maximalt antal poäng för mediankommunen* för landsbygds- och storstadskommuner, samt blandade kommuner

* Mediankommunen representerar medianpoängen för samtliga kommuner som deltagit i undersökningen respektive år.

2.4 Resultat och trender för specifika arbetsområden

Det är inte helt enkelt att jämföra resultat för delområden av friluftsarbetet över tid. Detta eftersom resultatet beror på vilka kommuner som svarat på undersökningen. Undersökningen skickas till samtliga 290 kommuner, men det är inte nödvändigtvis samma kommuner som svarar på undersökningen varje år. Det är inte heller säkert att det är samma personer som har ansvaret att svara på enkäten från år till år, vilket gör det svårt att jämföra resultat över tid. Det innebär att det inte går att dra några säkra slutsatser om en trend för svenska kommuners friluftsbete baserat på undersökningen. Resultatet för specifika kommuner kan ändras över tid, men överlag visar undersökningarna att en ungefär lika stor andel av kommunerna svarar liknande på de individuella frågorna år efter år. I årets undersökning kan några skillnader ses, särskilt när det gäller kommunens planer för friluftsliv, säkerställda friluftsområden och aktiviteter inom friluftsliv. Dessa skillnader kommer att beskrivas närmare i kommande stycken.

⁶ Städer och landsbygder – Tillväxtverket (tillvaxtverket.se)

När det kommer till planer för friluftsliv visar årets undersökning att 83 procent av kommunerna har avsatta resurser för friluftsliv i den kommunala budgeten. Detta är något lägre än resultatet från 2023 då 87 procent angav detta. Det är dock i paritet med tidigare undersökningar där andelen varierat mellan 79 procent och 87 procent. 53 procent anger att kommunen planerar att höja ambitionsnivån för arbetet med friluftsliv under de kommande 1–3 åren. Detta är en minskning med 4 procentenheter jämfört med 2023, och 15 procentenheter jämfört med 2022.

Vad gäller säkerställda friluftsområden har andelen som anger att något säkerställt friluftsområde har utpekade natur- och kulturmiljövärden ökat med 6 procentenheter sedan förra årets undersökning. I årets undersökning uppger 94 av kommunerna procent detta. Nära hälften av kommunerna (49 procent) anger detta år att de har säkerställda friluftsområden med låga ljudnivåer som anses ha särskild kvalitet. Detta resultat innebär en ökning med 12 procentenheter jämfört med år 2023. Andelen kommuner som anger att samtliga skolor i kommunen har tillgång till säkerställd natur inom 300 meter har ökat med 7 procentenheter jämfört med tidigare års undersökning. De kommuner som anger att mindre än hälften av kommunens skolor har tillgång till naturområde inom 300 meter har minskat från 13 till 9 procent jämfört med tidigare års undersökning.

När det kommer till aktiviteter och insatser inom friluftsliv anger en något lägre andel kommuner att de genomfört omfattande aktiviteter under året som gått. Den största minskningen gäller för omfattande eller begränsade aktiviteter riktade till kommuninvånare med utländsk härkomst, personer med funktionsnedsättning eller barn och ungdomar. Jämfört med 2022 är andelen som anger omfattande eller begränsade aktiviteter riktade till dessa grupper 11, 6 och 4 procentenheter lägre i årets undersökning. Andelen är dock i likhet med förra årets undersökning.

3. Planer för friluftsliv

Området *Kommunens planer för friluftsliv* innehåller elva frågor med syftet att fånga upp kommunernas arbete med friluftsliv på politisk och strategisk nivå. Avrundning kan göra att totalen i de figurer som presenteras i kapitlet inte alltid summerar till 100 procent.

3.1 Ansvar för friluftsförådringar inom kommunen

Nästan åtta av tio kommuner (76 procent) uppger att de har en eller flera tjänstepersoner med uttalat ansvar för kommunens verksamhet inom friluftsliv (friluftsstrategi, friluftssamordnare eller motsvarande), alternativt att ansvaret för friluftslivsfrågorna tydligt ingår i en tjänstepersons uppdrag. Resultatet är identiskt med förra årets resultat.

Figur 3. Kommunen har en eller flera tjänstepersoner med uttalat ansvar för frågor gällande kommunens verksamhet inom friluftsliv

Andel Ja-svar	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunen har en eller flera tjänstepersoner med uttalat ansvar för verksamheten inom friluftsliv	76 %	76 %	78 %	76 %	71 %	70 %	75 %	56 %

3.2 Planer och styrdokument kopplade till friluftsliv

Sju av tio kommuner (70 procent) har en översiktsplan (eller fördjupningar och tillägg till denna) med ett avsnitt om friluftsliv, där ambitionerna framgår tydligt och planen är beslutade eller aktualitetsprövade under de senaste fyra åren. Det är 1 procent högre andel som har detta än tidigare år, och andelen är på samma nivå som år 2022. Denna andel har ökat mellan åren 2017 och 2022.

Knappt en tredjedel av kommunerna (27 procent) uppger att de har en politiskt antagen friluftsplän, friluftsstrategi eller friluftspolicy som innehåller exempelvis konkreta mål, riktlinjer, hantering av markkonflikter, eller planering för friluftsliv. Andelen har minskat från tidigare år, och trenden med en fortsatt låg andel är i linje med tidigare resultat. Andelen som inte vet om de har en politiskt antagen plan har dock minskat (från 9 procent till 3 procent).

Ungefär sex av tio kommuner (58 procent) har naturturism som en strategisk fråga, eller har med naturturism på ett framträdande vis i ett eller flera styrdokument (till exempel näringslivsplan eller liknande.). Nivån har minskat med 1 procentandel sedan den senaste undersökningen, och andelen som inte vet har minskat något.

Figur 4a. Kommunen har en översiktsplan med ett avsnitt om friluftsliv, där ambitionerna framgår tydligt och planen/fördjupningen/tilläggen är beslutade eller aktualitetsprövade de senaste fyra åren

Figur 4b. Kommunen har en politiskt antagen friluftspolicy, friluftsstrategi och/eller friluftspolicy

Figur 4c. Naturturism finns med som en strategisk fråga och är tydligt införlivat i ett eller flera styrdokument

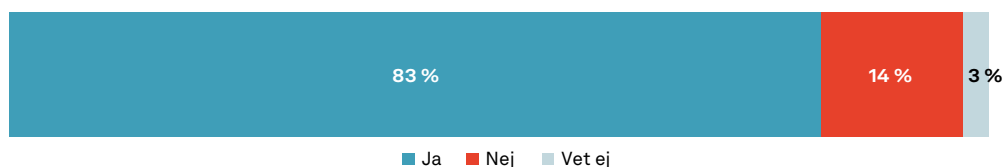

Andel Ja-svar	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunens översiktsplan innehåller ett avsnitt om friluftsliv	70 %	69 %	70 %	66 %	62 %	59 %	54 %	44 %
Kommunen har en politiskt antagen friluftspolicy, friluftsstrategi och/eller friluftspolicy	27 %	29 %	29 %	25 %	22 %	22 %	15 %	14 %
Naturturism finns med som en strategisk fråga eller tydligt införlivat i ett eller flera styrdokument	58 %	59 %	59 %	59 %	55 %	48 %	59 %	46 %

3.3 Avsatta resurser i den kommunala budgeten

Fyra av fem kommuner (83 procent) har avsatta resurser för friluftsliv i den kommunala budgeten. Resurser kan vara både ekonomiska och personella. Det är en minskning med 4 procent sedan den senaste undersökningen.

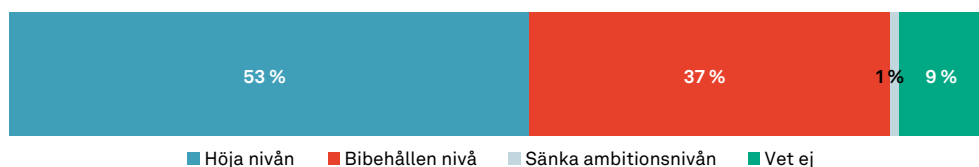
Figur 5. Kommunen har avsatta resurser för friluftsliv i den kommunala budgeten

Andel Ja-svar	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunen har avsatta resurser för friluftsliv i den kommunala budgeten	83 %	87 %	83 %	83 %	79 %	81 %	87 %	-

Ungefär fem av tio (53 procent) kommuner planerar för att höja ambitionsnivån för arbetet med friluftsliv under de kommande ett till tre åren. Det är en lägre andel än förra årets undersökning då resultatet var 57 procent.

Figur 6. Kommunens planderade ambitionsnivå för friluftsliv under de kommande 1–3 åren

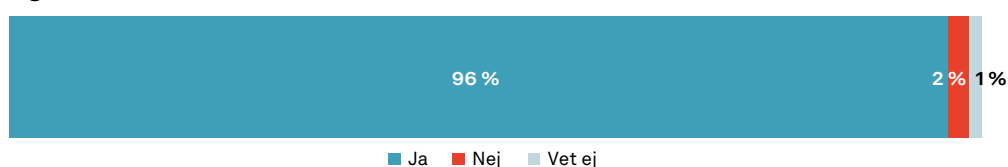
Kommunen kommer höja, sänka eller ha bibehållen ambitionsnivå de kommande 1–3 åren för arbetet med friluftsliv	2024	2023	2022*
Höja nivån	53 %	57 %	68 %
Bibehållen nivå	37 %	35 %	25 %
Sänka ambitionsnivån	1 %	0 %	0 %
Vet ej	9 %	8 %	6 %

* Frågan ställdes första gången 2022.

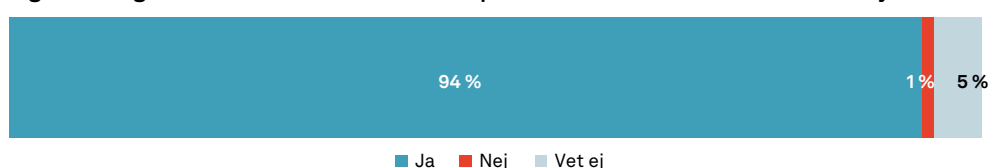
3.4 Säkerställda friluftsområden inom kommunen

Nästan alla (96 procent) kommuner har säkerställda friluftsområden som är skyddade genom detaljplan, naturreservat eller kommunala naturreservat. Nio av tio kommuner (94 procent) anger att något säkerställt friluftsområde har utpekade natur- och kulturmiljövärden.

Figur 7a. Kommunen har säkerställda friluftsområden

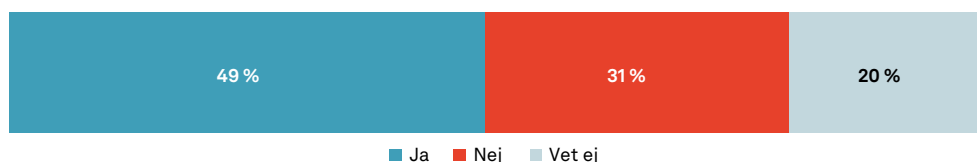

Figur 7b. Något särskilt friluftsområde har utpekade värden för natur och kulturmiljö

Ungefär hälften (49 procent) av kommunerna anger att kommunen har åtminstone ett säkerställt friluftsområde med låga ljudnivåer som särskild kvalitet. En femtedel av (20 procent) kommunerna vet inte om de har det.

Figur 7c. Något säkerställt friluftsområde har låga ljudnivåer som en särskild kvalitet

Nästan åtta av tio kommuner (76 procent) uppger att minst ett säkerställt friluftsområde har god fysisk tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Figur 7d. Något säkerställt friluftsområde har god fysisk tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

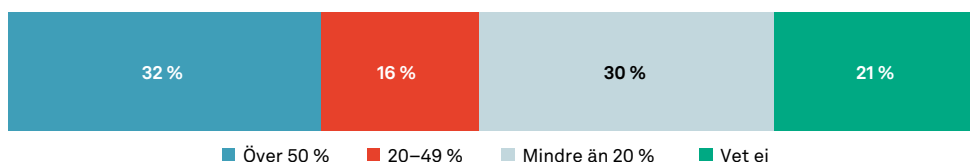

Andel Ja-svar	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunen har säkerställda friluftsområden	96 %	99 %	98 %	96 %	93 %	93 %	91 %	89 %
Något säkerställt friluftsområde har utpekade värden för natur- och kulturmiljö	94 %	88 %	88 %	90 %	83 %	88 %	91 %	-
Något säkerställt friluftsområde har låga ljudnivåer som en särskild kvalitet	49 %	37 %	38 %	34 %	34 %	32 %	36 %	-
Något säkerställt friluftsområde har god fysisk tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning*	76 %	78 %	78 %	82 %	74 %	72 %	70 %	66 %

* Frågan har formulerats om 2022. Ordet "fysisk" har lagts till för att särskilja fysisk och informativ tillgänglighet.

Under år 2022 tillkom en fråga gällande hur stor andel av friluftsområdena som har god informativ tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning (via hemsida, app, på plats m.m.). Cirka tre av tio kommuner (32 procent) uppger att fler än hälften av friluftsområdena har detta i årets undersökning. Något mindre än en tredjedel av kommunerna (30 procent) anger att mindre än 20 procent av deras friluftsområden har god informativ tillgänglighet med det syftet.

Figur 8. Andel av friluftsområden som har god informativ tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning

Andel av friluftsområden som har god informativ tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning är...	2024	2023	2022*
Över 50 %	32 %	32 %	24 %
20–49 %	16 %	18 %	19 %
Mindre än 20 %	30 %	32 %	33 %
Vet ej	21 %	18 %	24 %

* Frågan ställdes första gången 2022.

3.5 Skolornas tillgång till säkerställd natur

Ungefär hälften av kommunerna (52 procent) anger att merparten av skolorna i kommunen har tillgång till säkerställd natur inom 300 meter från skolbyggnaden – genom detaljplan, naturreservat, avtal, etc. – med syfte att kunna användas under skoltid. Nästan fyra av tio kommuner (37 procent) anger att samtliga skolor i kommunen har den typen av tillgång, vilket är en ökning med 7 procent mot tidigare års undersökning.

Figur 9. Andel av skolorna i kommunen som har tillgång till säkerställd natur inom 300 meter med syftet att kunna användas under skoltid

Andel av skolorna i kommunen som har tillgång till säkerställd natur inom 300 meter med syftet att kunna användas under skoltid är...	2024	2023	2022
Samtliga skolor	37 %	30 %	32 %
Merparten av skolorna	52 %	56 %	52 %
Mindre än hälften av skolorna	9 %	13 %	14 %
Finns inga	1 %	1 %	2 %

Frågan formulerades om med nya svarsalternativ 2022, och ska därför inte utan hänsyn jämföras med tidigare år. Andelen Ja-svar från tidigare års undersökningar presenteras nedan.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017
Merparten skolor har tillgång till säkerställd natur	73 %	75 %	71 %	68 %	58 %

4. Information och samarbete kring friluftsliv

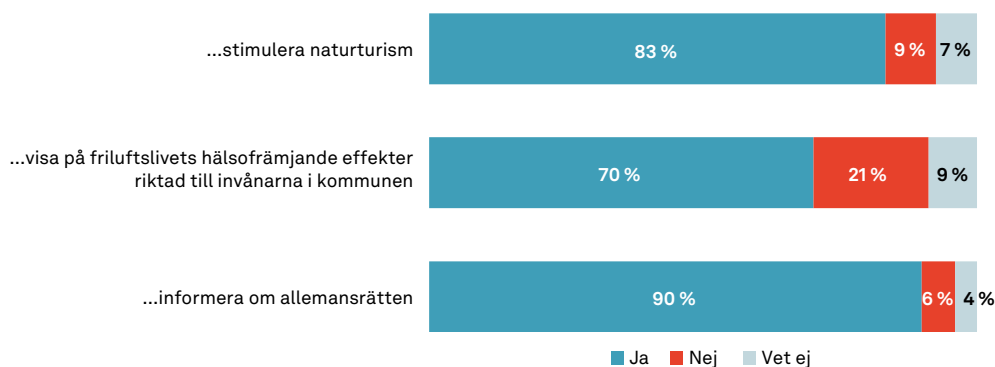
Området *Kommunens information och samarbete kring friluftsliv* innehåller fem frågor. Frågeområdet syftar till att ta reda på hur kommunen arbetar med naturvägledning, information om friluftsliv och allemansrätten, samt hur samarbetet kring friluftslivsfrågor ser ut inom kommunen respektive över kommungränserna. Precis som för kapitel 3 kan avrundning göra att totalen i de figurer som presenteras inte alltid summerar till 100 procent.

4.1 Information om friluftsliv, naturturism och allemansrätten

De flesta kommunerna anger att de har tillhandahållit information med syfte att stimulera naturturism (83 procent), visa på friluftslivets hälsofrämjande effekter (70 procent), samt informerat om allemansrätten (90 procent).

Samtliga tre visar en ökning från föregående undersökning där några kommuner i år anger att de tillhandahållit information med syfte att visa på friluftslivets hälsofrämjande effekter. En ökning med 5 procent kan ses från förra årets undersökning till 70 procent i år, varv den högsta nivån kan ses i år 2022 med 82 procent.

Figur 10. Kommunen har tillhandahållit information med syftet att...

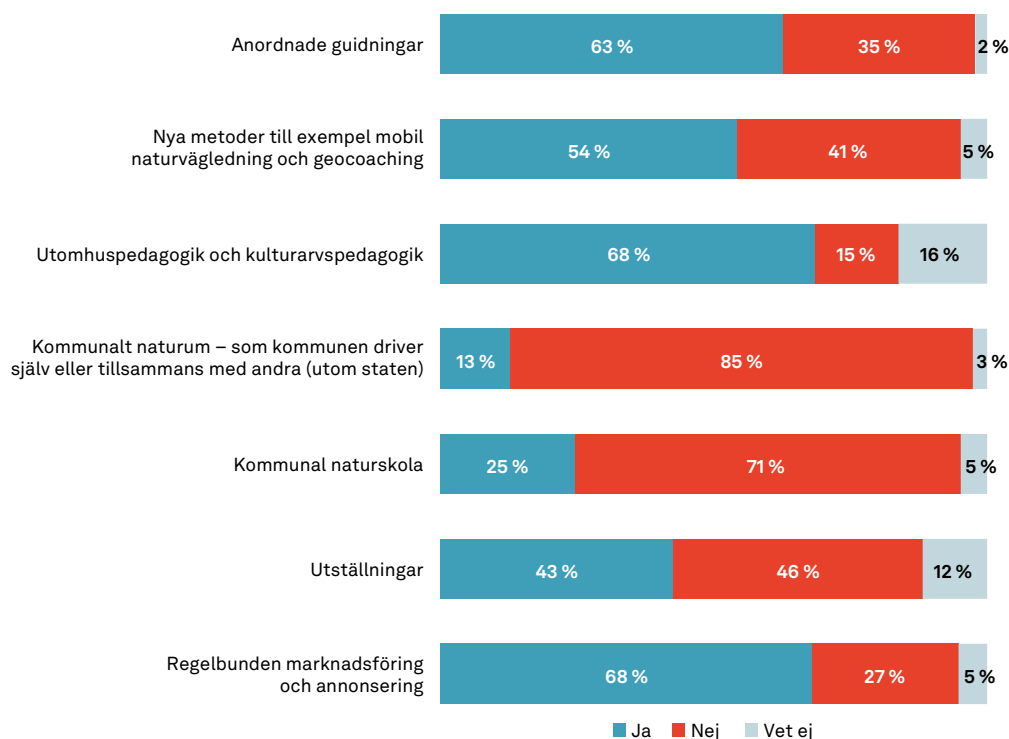
Kommunen har tillhandahållit information i syfte att...	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
...stimulera naturturism	83 %	80 %	82 %	81 %	74 %	76 %	79 %	-
...visa på friluftslivets hälsofrämjande effekter riktad till invånarna i kommunen	70 %	65 %	82 %	69 %	55 %	59 %	60 %	-
...informera om allemansrätten	90 %	87 %	88 %	87 %	81 %	82 %	82 %	65 %

4.2 Kommunens arbete med naturvägledning

Kommunerna arbetar med naturvägledning i olika former. Vanligt förekommande är att kommunerna har genomfört guidningar (63 procent), att de arbetar med utomhuspedagogik och kulturarvspedagogik (68 procent), och att de arbetar med regelbunden marknadsföring och annonsering (68 procent).

En något lägre andel anger att de arbetar med nya metoder för naturvägledning, till exempel mobil naturvägledning och geocoaching (54 procent) och utställningar (43 procent). En betydligt lägre andel anger att de arbetar med kommunal naturskola (25 procent), och kommunalt naturum (13 procent).

Figur 11. Kommunen arbetar med naturvägledning i följande former:

Utöver de former av naturvägledning som fanns med som svarsalternativ i enkäten har några kommuner angett att de arbetar med naturvägledning i någon annan form. Det handlar exempelvis om att kommunerna har svarat att de arbetar med naturvägledning via sociala medier, naturlådor, naturstigar, informationstavlor och broschyrer.

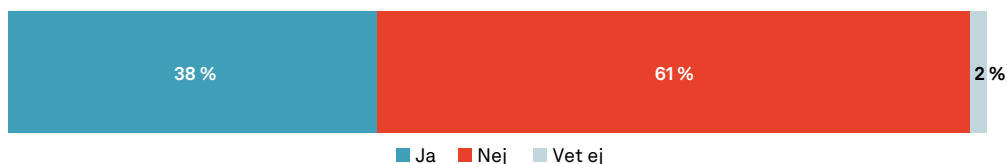
Nedan följer en tabell som visar resultat över tid.

Kommunen arbetar med naturvägledning i följande former	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Anordnade guidningar	63 %	63 %	67 %	66 %	63 %	64 %	70 %	51 %
Nya metoder till exempel mobil naturvägledning och geocoaching	54 %	53 %	55 %	56 %	43 %	40 %	39 %	24 %
Utomhuspedagogik och kulturarvspedagogik	68 %	69 %	72 %	74 %	64 %	64 %	66 %	49 %
Kommunalt naturum – som kommunen driver själv eller tillsammans med andra (utom staten)	13 %	11 %	14 %	13 %	13 %	18 %	16 %	14 %
Kommunal naturskola	25 %	27 %	26 %	25 %	22 %	23 %	26 %	19 %
Utställningar	43 %	39 %	40 %	43 %	40 %	44 %	42 %	28 %
Regelbunden marknadsföring och annonsering	68 %	69 %	69 %	71 %	56 %	62 %	53 %	38 %

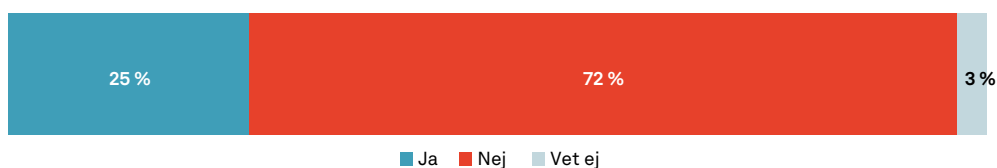
4.3 Samarbete och samverkan inom kommunen

Ungefär fyra av tio kommuner (38 procent) har ett friluftsråd eller liknande för dialog med, till exempel, ideella friluftsanslagstiftelser, markägare med flera om friluftslivsfrågor i kommunen. Det är en liten ökning jämfört med tidigare år då andelen var 37 procent. Inte lika många (25 procent) har en politiskt beslutad samverkans- eller planeringsgrupp för friluftsliv där flera verksamhetsområden ingår. Det är en liten minskning jämfört med fjolårets undersökning (26 procent).

Figur 12a. Kommunen har ett friluftsråd eller liknande

Figur 12b. Kommunen har en politiskt beslutad samverkans- eller planeringsgrupp för friluftsliv där flera verksamhetsområden ingår

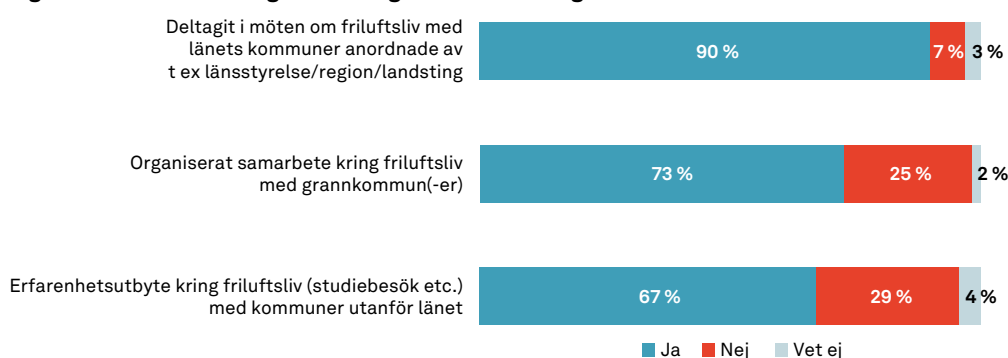

Andel Ja-svar	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunen har ett friluftsråd eller liknande	38 %	37 %	40 %	36 %	31 %	30 %	33 %	26 %
Kommunen har en politisk beslutad samverkans- eller planeringsgrupp för friluftsliv där flera verksamhetsområden ingår	25 %	26 %	31 %	28 %	24 %	22 %	25 %	19 %

4.4 Samverkan kring friluftslivsfrågor över kommungränsen

Nästan alla kommuner (90 procent) anger att de har deltagit i möten om friluftsliv med andra kommuner inom länet. Dessa möten anordnades av länsstyrelse eller region. Drygt sju av tio kommuner (73 procent) anger att de har haft ett organiserat samarbete kring friluftsliv med en eller flera grannkommuner. Cirka sju av tio av kommunerna (67 procent) uppger att de har haft erfarenhetsutbyte kring friluftsliv (studiebesök etc.) med kommuner utanför länet. Årets resultat är 2 till 3 procent lägre för samtliga samverkansfrågor i jämförelse med föregående år.

Figur 13. Samverkan kring friluftslivsfrågor över kommungränsen

Andel Ja-svar	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018*
Deltagit i möten om friluftsliv med länets kommuner anordnade av t.ex. länsstyrelsen eller landsting/ region	90 %	93 %	91 %	90 %	85 %	85 %	86 %
Organiserat samarbete kring friluftsliv med grannkommun(-er)	73 %	76 %	74 %	74 %	67 %	63 %	70 %
Erfarenhetsutbyte kring friluftsliv (studiebesök etc.) med kommuner utanför länet	67 %	69 %	55 %	59 %	58 %	52 %	65 %

* Frågorna ställdes första gången 2018.

5. Aktiviteter och insatser inom friluftsliv

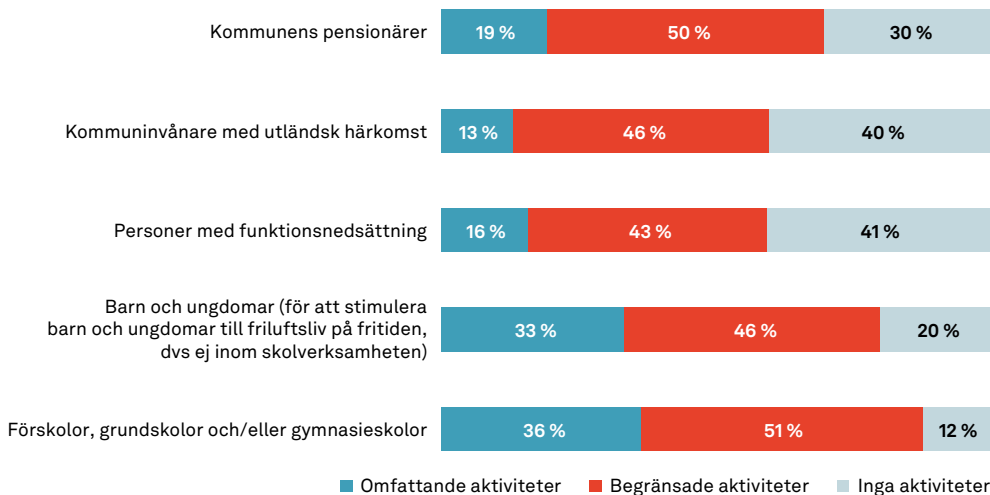
Frågeområdet *Aktiviteter och insatser inom friluftsliv* består av åtta frågor med syftet att ta reda på vilka aktiviteter och insatser som kommunen genomfört under 2023 för att stimulera friluftsliv. Precis som nämnts tidigare kan avrundning göra att totalen i de figurer som presenteras inte alltid summerar till 100 procent.

5.1 Riktade aktiviteter för att stimulera till friluftsliv

Den målgrupp som flest kommuner har riktat aktiviteter till är skola, antingen förskolor, grundskolor eller gymnasieskolor, eller flera av dessa. Tre av tio kommuner (36 procent) anger att de gjort omfattande aktiviteter, och mer än hälften (51 procent) har genomfört aktiviteter i begränsad omfattning. Gällande aktiviteter till barn och ungdomar på deras fritid anger mer än tre av tio kommuner (33 procent) att de genomfört omfattande aktiviteter och ungefär hälften begränsade aktiviteter (46 procent).

Hälften av kommunerna (50 procent) har i begränsad utsträckning genomfört riktade aktiviteter för att stimulera friluftsliv hos pensionärer, invånare med utländsk härkomst och personer med funktionsnedsättning. Ungefär två av tio kommuner (19 procent) anger att de har genomfört omfattande aktiviteter riktade till kommunens pensionärer, och en något lägre andel anger att de genomfört omfattande aktiviteter riktade till invånare med utländsk härkomst (13 procent) och personer med funktionsnedsättning (16 procent). Svansandelarna för omfattande genomförda aktiviteter har minskat något, medan begränsade genomförda aktiviteter har ökat något, jämfört med tidigare års undersökning.

Figur 14. Kommunen har genomfört aktiviteter för att stimulera friluftsliv riktade till:

Kommunen har genomfört omfattande, begränsade eller inga aktiviteter för att stimulera friluftsliv riktade till:

Kommunens pensionärer	2024	2023	2022
Stor utsträckning	19 %	20 %	24 %
Begränsad utsträckning	50 %	47 %	46 %
Ingen utsträckning	30 %	33 %	30 %

Kommuninvånare med utländsk härkomst	2024	2023	2022
Stor utsträckning	13 %	15 %	18 %
Begränsad utsträckning	46 %	44 %	53 %
Ingen utsträckning	40 %	41 %	29 %

Personer med funktionsnedsättning	2024	2023	2022
Stor utsträckning	16 %	18 %	17 %
Begränsad utsträckning	43 %	40 %	48 %
Ingen utsträckning	41 %	42 %	35 %

Barn och ungdomar*	2024	2023	2022
Stor utsträckning	33 %	33 %	36 %
Begränsad utsträckning	46 %	47 %	48 %
Ingen utsträckning	20 %	20 %	15 %

Förskolor, grundskolor och/eller gymnasieskolor	2024	2023	2022
Stor utsträckning	36 %	40 %	43 %
Begränsad utsträckning	51 %	45 %	48 %
Ingen utsträckning	12 %	14 %	9 %

* Aktiviteter för att stimulera barn och ungdomar till friluftsliv på fritiden, dvs ej inom skolverksamheten.

Frågan formulerades om med nya svarsalternativ 2022 och ska därför inte utan hänsyn jämföras med tidigare år. Andelen Ja-svar från tidigare års undersökningar presenteras nedan.

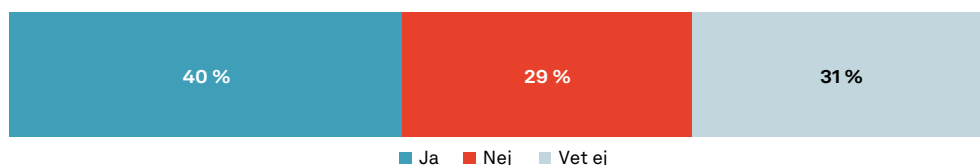
Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunen har genomfört aktiviteter för att stimulera till friluftsliv riktade till...					
Kommunens pensionärer	47 %	38 %	41 %	46 %	43 %
Kommuninvånare med utländsk härkomst	45 %	44 %	56 %	61 %	54 %
Personer med funktionsnedsättning	45 %	37 %	40 %	47 %	40 %
Barn och ungdomar (för att stimulera barn och ungdomar till friluftsliv på fritiden, dvs ej inom skolverksamheten).	70 %	61 %	65 %	70 %	66 %
Förskolor, grundskolor och/eller gymnasieskolor	74 %	66 %	72 %	74 %	73 %

5.2 Samarbete mellan kommunens skolor och lokala eller regionala friluftorganisationer

Fyra av tio kommuner (40 procent) uppger att de kan ange konkreta exempel på samarbeten mellan skolor och lokala eller regionala friluftorganisationer. De vanligaste samverkansorganisationerna är Sportfiskarna, Friluftsförbundet, Naturskyddsföreningen och scouter.

Närmare tre av tio (29 procent) kommuner anger att de inte har något samarbete. Frågan ställdes första gången under förra årets undersökning.

Figur 15. Kommunen har konkreta exempel på samarbete mellan kommunens skolor och lokala eller regionala friluftorganisationer

Andel Ja-svar	2024	2023
Kommunen har konkreta exempel på samarbete mellan kommunens skolor och lokala eller regionala friluftorganisationer under året, exempelvis för att stötta skolorna i friluftslivsundervisning, allemansrätt.	40 %	41 %

* Frågan ställdes första gången i undersökningen för år 2023.

5.3 Tillgänglighet till natur

Drygt hälften av kommunerna (46 procent) uppger att det i stor utsträckning finns möjlighet att ta sig till naturområden med kollektivtrafik. Något fler kommuner (49 procent) anger att möjligheten att ta sig till naturområden i kommunen med kollektivtrafik (linjetrafik eller arrangerade resor) är begränsad, det vill säga att det är låg tillgänglighet till naturen med kollektivtrafik.

Ungefär sex av tio kommuner (61 procent) anger att de i stor utsträckning arbetar för att förbättra tillgängligheten i naturen genom stigar, leder, ridvägar, cykelvägar etcetera. Ungefär fyra av tio kommuner (39 procent) arbetar i begränsad utsträckning med att förbättra tillgängligheten.

En minskning med 2 procentenheter kan ses i årets undersökning, då fem av tio kommuner (51 procent) anger att de i stor utsträckning arbetar aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse. Cirka fyra av tio kommuner (44 procent) anger att de gör det i begränsad utsträckning.

Figur 16a. Möjlighet att ta sig till naturområden i kommunen med kollektivtrafik

Figur 16b. Kommunen arbetar aktivt för att underlätta tillgängligheten till natur genom stigar, leder, ridvägar, cykelvägar etc.

Figur 16c. Kommunen arbetar aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse

Möjlighet att ta sig till naturområden i kommunen med kollektivtrafik	2024	2023	2022
Stor möjlighet	46 %	48 %	44 %
Begränsad möjlighet	49 %	50 %	49 %
Ingen möjlighet	4 %	2 %	7 %

Frågan formulerades om med nya svarsalternativ 2022 och ska därför inte utan hänsyn jämföras med tidigare år. Andelen Ja-svar från tidigare års undersökningar presenteras nedan.

Andel Ja-svar	2021	2020	2019	2018	2017
Möjlighet finns att ta sig till naturområden i kommunen med kollektivtrafik	85 %	86 %	84 %	82 %	40 %

	2024			2023			2022		
	I stor utsträckning	I begränsad utsträckning	Inte alls	I stor utsträckning	I begränsad utsträckning	Inte alls	I stor utsträckning	I begränsad utsträckning	Inte alls
Kommunen arbetar aktivt för att underlätta tillgängligheten till natur genom stigar, leder, ridvägar, cykelvägar etc.	61 %	39 %	1 %	64 %	35 %	1 %	66 %	34 %	0 %
Kommunen arbetar aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse	51 %	44 %	4 %	53 %	44 %	3 %	58 %	39 %	3 %

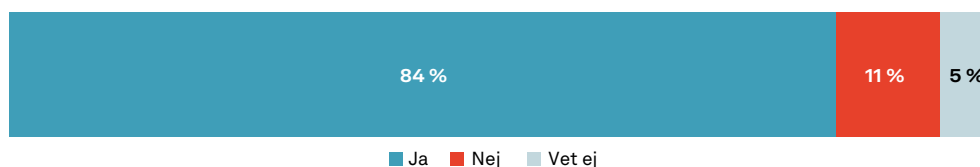
Frågan formulerades om med nya svarsalternativ 2022 och ska därför inte utan hänsyn jämföras med tidigare år. Andelen Ja-svar från tidigare års undersökningar presenteras nedan.

	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunen arbetar aktivt för att underlätta tillgängligheten till natur genom stigar, leder, ridvägar, cykelvägar etc.	91 %	93 %	91 %	93 %	91 %
Kommunen arbetar aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse	84 %	81 %	78 %	81 %	88 %

5.4 Bidrag till friluftorganisationer

Mer än åtta av tio kommuner (84 procent) svarar att de har medel i den kommunala budgeten för bidrag till friluftorganisationerna. Det är en något mindre andel än föregående år, då andelen var 85 procent.

Figur 17. Kommunen har medel i den kommunala budgeten för bidrag till friluftorganisationerna

Andel Ja-svar	2024	2023	2022	2021	2020	2019*	2018
Kommunen har medel i den kommunala budgeten för bidrag till friluftorganisationerna	84 %	85 %	79 %	83 %	79 %	53 %	81 %

* 2019 var frågan annorlunda formulerad och uppvisade då ett betydligt lägre resultat⁷. Frågan ställdes första gången 2018.

5.5 Aktiviteter med stöd av LONA-pengar

Frågan om kommunen har genomfört aktiviteter som gynnar friluftslivet med stöd av LONA-pengar utgick 2024 då detta stöd inte kunde sökas under 2023. Tabellen nedan visar hur stor andel av kommunerna som har angett att de har genomfört aktiviteter som gynnar friluftslivet med stöd av LONA-pengar under tidigare år.

Andel Ja-svar	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunen har genomfört aktiviteter som gynnar friluftslivet med stöd av LONA-pengar	66 %	61 %	58 %	53 %	67 %	56 %	44 %

5.6 Kartläggningar som underlag för planering och åtgärder

Sex av tio kommuner (62 procent) anger att de genomför kartläggningar av befintligt friluftsliv för att förbättra underlaget för planering och åtgärder för friluftslivet. Det kan då exempelvis röra sig om att kommunerna har genomfört besöksräkning, intervjuer eller enkäter. Resultatet visar en liten uppgång från föregående år.

⁷ Formulering 2019: Kommunen har öronmärkta medel i den kommunala budgeten för bidrag till friluftorganisationerna.

Figur 18. Kommunen har genomfört kartläggningar för att förbättra underlaget för planering och åtgärder för friluftslivet

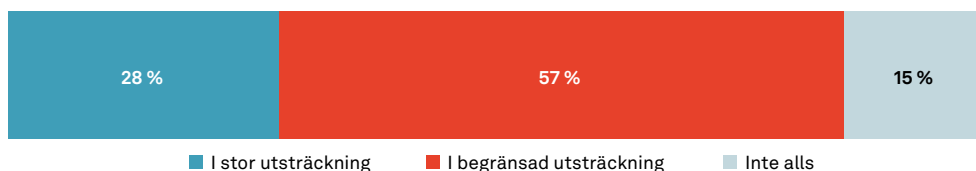
Andel Ja-svar	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kommunen genomför kartläggningar för att förbättra underlaget för planering och åtgärder för friluftslivet	62 %	60 %	62 %	62 %	56 %	58 %	59 %	54 %

5.7 Medborgardialog för ökad delaktighet

Mer än hälften av kommunerna (57 procent) anger att man i begränsad utsträckning arbetar med medborgardialog eller andra insatser för att medborgare och brukare ska bli delaktiga i det kommunala arbetet med friluftslivet. Ungefär tre av tio kommuner (28 procent) anger att de gör det i stor utsträckning.

Frågan ställdes första gången vid undersökningen 2020 och formulerades om under 2021. Resultaten är därför inte direkt jämförbara över tid. Sett till förra årets resultat har svarsandelarna minskat något. Andelen som inte alls arbetar med medborgardialog har ökat från 14 till 15 procent i år.

Figur 19. Kommunen arbetar med medarbetardialog eller andra insatser för att medborgare och brukare ska bli delaktiga i det kommunala arbetet med friluftslivet

Kommunen arbetar med medborgardialog eller andra insatser för att medborgare och brukare ska bli delaktiga i det kommunala arbetet med friluftslivet	2024	2023	2022
I stor utsträckning	28 %	30 %	31 %
I begränsad utsträckning	57 %	56 %	56 %
Inte alls	15 %	14 %	13 %

Frågan har formulerats om med nya svarsalternativ 2022 och ska därför inte utan hänsyn jämföras med tidigare år. Andelen Ja-svar från tidigare års undersökningar presenteras nedan.

Andel ja-svar	2021	2020
Kommunen arbetar med medborgardialog eller andra insatser för att medborgare och brukare ska bli delaktiga i det kommunala arbetet med friluftsliv	54 %	54 %

* Frågan ställdes första gången 2020.

6. Åtgärder för att förbättra tillgången till vardagsnära natur

Naturvårdsverket har, tillsammans med Skogsstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna tagit fram ett stödmaterial kring vikten av tillgång till vardagsnära natur. Stöd materialet finns på Naturvårdsverkets webbplats. Huvudbudskapet är att tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan och det finns sex underliggande budskap. Till vart av ett av dessa finns fakta och statistik, argument och förslag till åtgärder. Stöd materialet består också av en powerpointpresentation som får användas fritt. Dessutom har fyra webinarier spelats in under 2023 och under hösten 2024 kommer ytterligare webinarier.

Budskapen är:

- Folkhälsan behöver bli mer jämlik.
- Alla behöver närhet till natur.
- Vardagsskogen behöver vara attraktiv.
- Barn behöver kontakt med naturen.
- Barn behöver gröna skolgårdar.
- Vardagsnära natur bidrar till social gemenskap.

I detta kapitel redovisas lärande exempel från Sveriges friluftskommun och årets förbättrare samt fyra till kommuner för att ge exempel kopplade till varje budskap. På Naturvårdsverkets webbplats kommer fler exempel att presenteras.

Frågan till kommunerna var:

Beskriv ett exempel på en åtgärd kommunen har gjort under 2023 som kopplar till ett av budskapen och som syftar till att förbättra tillgången till vardagsnära natur. Beskriv vad kommunen har gjort, vilket resultatet blev och vad effekten av åtgärden (uppmätt eller förväntad) är.

Årets bonusfråga har besvarats av 175 kommuner. Bonusfrågan handlade om hur kommunen arbetar med vardagsnära natur och folkhälsa utifrån något av de sex budskap som Naturvårdsverket med flera har presenterat i stöd materialet ”Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan”. I tabellen nedan ser hur svaren fördelar sig mellan de olika budskapen.

Vardagsnära natur bidrar till social gemenskap	37
Alla behöver närhet till natur	54
Barn behöver gröna skolgårdar	2
Folkhälsan behöver bli mer jämlik	25
Vardagsskogen behöver vara attraktiv	30
Barn behöver kontakt med naturen	27

Alla exempel på åtgärder är en väldigt bra bank med lärande och inspirerande exempel. Nedan presenteras några exempel per budskap där kommunernas fritextsvar har sammanfattats. Ytterligare ett urval kommer presenteras på Naturvårdsverkets webbplats.

Vardagsnära natur bidrar till social gemenskap

Karlstad, Sveriges friluftskommun 2024

I naturen, i en av kommunens största stadsdelar, som också har flest invånare med utländsk härkomst och är ett utsatt område ur ett socioekonomiskt perspektiv, har kommunen gjort anläggningar för att främja friluftsliv. Genom en barndialog fick barn och unga framföra önskemål som kommunen förverkligat. De har anlagt en matmötesplats med möjlighet till olika typer av matlagning (roterande grillspett, stekhäll, flera grillar), sagostig i Kronoparksskogen och motorikbana i Kronoparksskogen. Förskolor och grundskolan kommer fortsättningsvis arbeta med sagostigen i den löpande undervisningen. Grillplatsen och motorikbanan är redan välanvända och de används både av medborgarna, skolor och fritidshem. Fritidsbanken ligger i områden och de har köpt in två stycken eldrivna terränggående rullstolar som man kan låna utöver all annan utrustning som kan lånas för friluftslivsaktiviteter.

Alla behöver närhet till natur

Öckerö kommun, Årets förbättrare 2024

Öckerö kommun har skapat en vandringsled som sträcker sig över fyra öar på 27,1 km och under 2023 har de påbörjat arbetet med att utöka leden på ytterligare två öar. Syftet är att få ut fler medborgare och besökare i naturen. Leden har bidragit till en ökning av besökare som gynnar det lokala näringslivet. Medborgarna har fått en bättre tillgänglighet till naturen året om och kunnat uppleva nya platser. Det har skapat ett större ansvar för föreningar och medborgare att ta hand om naturen. Åtgärden har också skapat nya samarbeten och arbetstillfällen och medborgare och besökare får förstärkt kunskap om natur och historia.

Jönköpings kommun har arbetat med en plan som beskriver hur ett stort tätortsnära naturområde kan utvecklas, med inriktning på vardagsnära rekreation och friluftsliv och att skapa goda förutsättningar för ökad folkhälsa. Planarbetet har genomförts av en arbetsgrupp med representanter från tekniska kontoret, stadsbyggnadskontoret, kultur- och fritidsförvaltningen samt Destination Jönköping. Därutöver har samverkan skett med en rad andra aktörer.

Den samlade insatsen i Jönköping, för att skapa ett långsiktigt hållbart naturområde för vardagsnära friluftsliv och rekreation, är ett exempel på hur en kommun kan arbeta för att säkerställa naturområden i närheten av människors vardag, genom strategiska beslut på högsta politiska nivå, ett medvetet planarbete och en aktiv samverkan med andra aktörer.

Barn behöver gröna skolgårdar

Helsingborgs kommun har arbetat aktivt med att öka krontäckningsgraden på stadens skol- och förskolegårdar. Grönare skolgårdar skapar säkrare strålskyddsmiljö, bidrar till klimatanpassning, ökad biologisk mångfald och bättre elevhälsa.

Folkhälsan behöver bli mer jämlik

Smedjebackens kommun har ordnat ”sommarkul” – kostnadsfria lovaktiviteter för barn och unga. Aktiviteterna har skett i samverkan med fritidsledare och feriearbetare, orienteringsklubb, friluftslivsorganisationer, Bärke pastorat med flera. Resultatet av satsningen är att föreningar får fler medlemmar och barn och unga får en lokal kännedom om vilket utbud av vardagsnära natur som finns. Fler hittar ut i naturen och barn och unga ser till att föräldrar följer med ut för att upptäcka närmiljön. Barnen blir tryggare och kan få starkare självkänsla och dessutom goda minnen för livet.

Vardagsskogen behöver vara attraktiv

Götene kommun har etablerat fyra aktivitetsrundor i vardagsskogar i kommunens alla fyra tätorter (Götene, Hällekis, Lundsbrunn, Källby). Aktivitetsrundan är ett skyltkoncept som med enkla övningar stimulerar barn och vuxna till att röra på sig i vardagsskogen, på egen hand eller tillsammans. Aktivitetsrundor gör att vardagsskogen är mer attraktiv, fler kommer ut i skogen. Dessutom är de gratis och det krävs inga speciella förkunskaper, vilket bidrar till en jämlik folkhälsa.

Barn behöver kontakt med naturen

Partille kommun har skapat samlingsplatser i skogen med sittplatser och eldstad i närheten av varje grundskola. På en av skolorna är den tillgänglighetsanpassad så att även elever från Anpassad skola (före detta särskolan) med fysiska funktionsnedsättningar lätt kan komma ut i naturen. Vi har erbjudit alla fritidshem och lågstadielärare utbildning i utomhuspedagogik och lärare från alla skolor har deltagit. Även idrottslärare har fått riktad utbildning mot friluftsliv för att kunna nyttja skogen och platserna på adekvat vis.

7. Resultat per landsbygds-, storstads samt blandade kommuner

I detta kapitel redovisas resultaten för de fem bästa kommunerna indelat på landsbygds-, storstads- eller blandade kommuner enligt Tillväxtverkets indelning⁸. Rangordningen baseras på kommunernas totalpoäng i årets undersökning.

Tre av de totalt sex kommuner som fått 33 poäng i år är landsbygdskommuner, nämligen Götene, Kalix och Smedjebacken. Höganäs och Tierp hamnar på fjärde och femte plats med 32,5 och 32 poäng. Se tabell 7a nedan.

7a. Landsbygdskommun

Län	Kommun	Ranking	Total poäng (33p)	Planer för friluftsliv (13p)	Information och samarbete (8p)	Aktiviteter inom friluftsliv (12p)
Dalarnas län	Smedjebacken	2	33	13	8	12
Norrbottnens län	Kalix	2	33	13	8	12
Västra Götalands län	Götene	2	33	13	8	12
Skåne län	Höganäs	7	32,5	12,5	8	12
Uppsala län	Tierp	10	32	12,5	8	11,5

I tabell 7b nedan framgår det att årets bästa storstadskommun är Lund med 31,75 poäng. Huddinge kommer på andra plats och Danderyd på tredje plats.

7b. Storstadskommun

Län	Kommun	Ranking	Total poäng (33p)	Planer för friluftsliv (13p)	Information och samarbete (8p)	Aktiviteter inom friluftsliv (12p)
Skåne län	Lund	12	31,75	12,25	8	11,5
Stockholms län	Huddinge	13	31,5	12	8	11,5
Stockholms län	Danderyd	33	28,5	12,25	6	10,25
Stockholms län	Södertälje	47	27,5	11,5	6	10
Västra Götalands län	Partille	49	27,25	9,5	6	11,75

⁸ Städer och landsbygder – Tillväxtverket (tillvaxtverket.se)

De tre återstående kommuner med 33 poäng finns i gruppen blandade kommuner. Det är Karlstad, som utsetts till årets vinnare. Jönköping och Värnamo hamnar på en delad andra plats. Fjärdeplatsen delas av Sundsvall och Öckerö med 32,5 poäng.

7c. Blandade kommuner

Län	Kommun	Ranking	Total poäng (33p)	Planer för friluftsliv (13p)	Information och samarbete (8p)	Aktiviteter inom friluftsliv (12p)
Värmlands län	Karlstad	1	33	13	8	12
Jönköpings län	Jönköping	2	33	13	8	12
Jönköpings län	Värnamo	2	33	13	8	12
Västernorrlands län	Sundsvall	7	32,5	12,5	8	12
Västra Götalands län	Öckerö	7	32,5	13	8	11,5

8. Årets friluftskommun 2024

Många kommuner har uppnått höga poäng i årets undersökning. Maximalt antal poäng i undersökningen är 33 poäng, vilket är ett poäng mindre än i tidigare års undersökningar.

Poängen är fördelade på:

- Planer för friluftsliv, maximalt 13 poäng
- Information och samarbete, maximalt 8 poäng
- Aktiviteter inom friluftsliv, maximalt 12 poäng

De kommunerna med mest poäng presenteras nedan. Högst resultat har sex kommuner: Götene, Jönköping, Kalix, Karlstad, Smedjebacken och Värnamo, som alla har fått maximalt antal poäng. Av dessa valdes sedan Karlstad till årets friluftskommun 2024. I kapitel 2 presenteras motiveringen till valet. Näst högst poäng har Höganäs, Sundsvall och Öckerö med 32,5 poäng. Mediankommunen uppnår i undersökningen ett totalresultat på 21,75 poäng.

Följande trettio kommuner har samlat ihop flest antal poäng i undersökningen:

Kommun	Ranking	Totalpoäng	Planer för friluftsliv	Information och samarbete	Aktiviteter inom friluftsliv
Karlstad	1	33	13	8	12
Götene	2	33	13	8	12
Jönköping	2	33	13	8	12
Kalix	2	33	13	8	12
Smedjebacken	2	33	13	8	12
Värnamo	2	33	13	8	12
Höganäs	7	32,5	12,5	8	12
Sundsvall	7	32,5	12,5	8	12
Öckerö	7	32,5	13	8	11,5
Kramfors	10	32	12	8	12
Tierp	10	32	12,5	8	11,5
Lund	12	31,75	12,25	8	11,5
Huddinge	13	31,5	12	8	11,5
Kristianstad	14	31,25	12,5	8	10,75
Leksand	15	31	12,5	8	10,5
Orust	15	31	12	7	12
Rättvik	15	31	12,5	8	10,5
Örebro	15	31	12,5	8	10,5
Älmhult	19	30,75	11,75	8	11
Tjörn	20	30,5	13	6	11,5
Tranås	20	30,5	12,5	8	10
Växjö	20	30,5	12,5	7	11
Eskilstuna	23	29,75	11,75	7	11
Örnsköldsvik	23	29,75	11,25	8	10,5
Härryda	25	29,5	12,5	6	11
Mönsterås	25	29,5	11,5	7	11
Lidköping	27	29,25	12	8	9,25
Ljungby	27	29,25	12	8	9,25
Nyköping	29	29	11,5	8	9,5
Uddevalla	29	29	12,25	7	9,75

9. Årets förbättrare 2024

Flertalet kommuner har i årets undersökning förbättrat sig poängmässigt i jämförelse med sitt genomsnittliga resultat av de tre senaste årens undersökningar. De kommuner som har förbättrat sig mest är Öckerö, följt av Mark. Deras differens mellan andelen av totalpoäng 2024 och andelen av totalpoäng 2021–2023 var 41 procent och 37 procent. Därefter kommer Rättvik och Landskrona med en differens på 30 procent. Av de kommuner som ökat sitt resultat sedan tidigare års undersökningar har mediankommunen en differens på ungefär 5 procent. Följande 63 kommuner har förbättrat sin poäng jämfört med genomsnittet från de tre senaste årens undersökningar med fem procent eller mer:

Kommun	Differens	Totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2021–2023
Öckerö	41 %	32,5	98 %	57 %
Mark	37 %	17,75	54 %	17 %
Rättvik	30 %	31	94 %	64 %
Landskrona	30 %	18,5	56 %	26 %
Gotland	29 %	24,5	74 %	45 %
Sävsjö	27 %	22,5	68 %	42 %
Kungälv	24 %	17	52 %	27 %
Älmhult	23 %	30,75	93 %	70 %
Vimmerby	21 %	14,75	45 %	24 %
Karlstad	21 %	33	100 %	79 %
Mölnadal	20 %	24,25	73 %	53 %
Arvika	20 %	23,75	72 %	52 %
Stenungsund	19 %	23	70 %	50 %
Askersund	19 %	19	58 %	39 %
Danderyd	19 %	28,5	86 %	68 %
Habo	18 %	28,25	86 %	68 %
Sjöbo	17 %	25,75	78 %	61 %
Vara	16 %	21,25	64 %	48 %
Vaxholm	16 %	14,75	45 %	29 %
Mellerud	16 %	20,75	63 %	47 %
Vaggeryd	16 %	18	55 %	39 %
Västerås	15 %	26,75	81 %	66 %
Markaryd	15 %	27,75	84 %	69 %
Orsa	14 %	22,25	67 %	53 %
Hörby	14 %	20,25	61 %	48 %
Mullsjö	13 %	26,5	80 %	67 %
Huddinge	13 %	31,5	95 %	82 %
Åtvidaberg	13 %	23	70 %	57 %
Salem	13 %	14	42 %	29 %
Svenljunga	13 %	18,75	57 %	44 %
Laholm	12 %	26,5	80 %	69 %
Täby	11 %	18,25	55 %	44 %
Hagfors	11 %	24,25	73 %	63 %
Essunga	10 %	18	55 %	44 %

Kommun	Differens	Totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2021–2023
Höganäs	10 %	32,5	98 %	88 %
Hylte	10 %	14	42 %	32 %
Nora	10 %	17,5	53 %	43 %
Lessebo	10 %	23	70 %	60 %
Skara	10 %	26,25	80 %	70 %
Boden	8 %	19	58 %	49 %
Österåker	8 %	19,5	59 %	51 %
Leksand	8 %	31	94 %	86 %
Kungsbacka	8 %	27	82 %	74 %
Upplands Väsby	8 %	18,25	55 %	47 %
Höör	8 %	24,25	73 %	65 %
Kristinehamn	8 %	27,5	83 %	75 %
Lidköping	8 %	29,25	89 %	81 %
Smedjebacken	7 %	33	100 %	93 %
Nässjö	7 %	19,25	58 %	51 %
Söderköping	6 %	22,5	68 %	62 %
Vingåker	6 %	20,5	62 %	56 %
Alingsås	6 %	20,25	61 %	55 %
Tranås	6 %	30,5	92 %	86 %
Jönköping	6 %	33	100 %	94 %
Fagersta	6 %	24,75	75 %	69 %
Hammarö	5 %	16,75	51 %	45 %
Säffle	5 %	25,75	78 %	73 %
Valdemarsvik	5 %	25,75	78 %	73 %
Gullspång	5 %	15,5	47 %	42 %
Kramfors	5 %	32	97 %	92 %
Klippan	5 %	19,5	59 %	54 %
Mora	5 %	22,75	69 %	64 %
Södertälje	5 %	27,5	83 %	79 %

Not: Avrundning kan göra att differensen inte exakt motsvarar den skillnad mellan andelen av totalpoäng 2024 och andelen av totalpoäng 2021–2023 som kan uträknas från tabellen.

Bilaga 1 – Enkät

A. KOMMUNENS PLANER FÖR FRILUFTSLIV (13 P)

1. Har din kommun en tjänsteperson (eller flera) med uttalat ansvar för frågor gällande kommunens verksamhet inom friluftsliv (friluftstrateg, friluftsamordnare eller motsvarande) alternativt att ansvaret för friluftslivsfrågorna tydligt ingår i en tjänstepersons uppdrag (t.ex. kultur- och fritidschefens)? (mål 2)
1 poäng
2. Innehåller kommunens översiktsplan (eller fördjupningar/tillägg till denna) ett avsnitt om friluftsliv, där ambitionerna framgår tydligt och planen/fördjupningen/tilläggen är beslutade eller aktualitetsprövade de senaste fyra åren? (mål 4).
2 poäng
3. Har din kommun en politiskt antagen friluftsplän, friluftstrategi och/eller friluftspolicy innehållande exempelvis konkreta mål, riktlinjer, hantering av markkonflikter, planering för friluftsliv? (mål 1, 2 och 4).
1 poäng
4. Finns naturturism med som en strategisk fråga eller tydligt införlivat i ett eller flera styrdokument (t.ex. näringslivsplan eller dylikt)? (mål 6)
1 poäng
5. Finns det i din kommun avsatta resurser för friluftslivsarbetet i den kommunala budgeten (ekonomiska och/eller personella)? (mål 1)
1 poäng
 - 5.1 Planerar kommunen höja, sänka eller ha bibehållen ambitionsnivå de kommande 1–3 åren för arbetet med friluftsliv?
1 poäng
6. Finns det i kommunen säkerställda friluftsområden (i detaljplan, naturreservat, även kommunala naturreservat)? (mål 4 och 7)
2 Poäng
7. Har något säkerställt friluftsområde (mål 4 och 7):
 - a. Natur- och kulturmiljö?
 - b. Låga ljudnivåer som en särskild kvalitet?*Max 1 poäng*
8. Har något säkerställt friluftsområde god fysisk tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning? (mål 1)
0,5 poäng
 - 8.1. Hur stor andel av friluftsområdena har god informativ tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning (via hemsida, app, på plats m.m.)?
Max 0,5 poäng
9. Hur stor andel av skolorna i kommunen har tillgång till säkerställd natur inom 300 meter med syftet att kunna användas under skoltid? (mål 8)
Max 2 poäng

B. KOMMUNENS INFORMATION OCH SAMARBETE KRING FRILUFTSLIV (7 P)

1. Har kommunen tillhandahållit information med syftet att: (mål 3, 6 och 9)
 - a) Stimulera naturturism?
 - b) Visa på friluftslivets hälsofrämjande effekter riktad till invånarna i kommunen?
 - c) Informera om allemansrätten?

1 poäng om Ja per delfråga, max 3 poäng
2. Arbetar kommunen med naturvägledning? Om ja, i vilka former: (mål 1)
 - a) Anordnade guidningar (egna eller via andra organisationer/entreprenörer)
 - b) Nya metoder till exempel mobil naturvägledning och geocoaching
 - c) Utomhuspedagogik och kulturarvspedagogik
 - d) Kommunalt naturum – som kommunen driver själv eller tillsammans med andra (utom staten)
 - e) Kommunal naturskola
 - f) Utställningar
 - g) Regelbunden marknadsföring och annonsering
 - h) Annat, nämligen:

0,5 poäng om Ja per delfråga, max 1 poäng
3. Har din kommun ett friluftsråd eller liknande? (För dialog med till exempel ideella friluftorganisationer, stiftelser, markägare med flera kring friluftslivsfrågor i kommunen) (mål 2)

1 poäng
4. Har din kommun en politiskt beslutad samverkans- eller planeringsgrupp för friluftsliv där flera verksamhetsområden ingår (exempelvis planering, näringsliv, kultur & fritid, markförvaltning, naturvård, förskola och skola)? (mål 2)

2 poäng
5. Har din kommun under 2023 aktivt samverkat kring friluftslivsfrågor över kommungränserna? (mål 2)
 - a) Deltagit i möten om friluftsliv med länets kommuner anordnade av t.ex. länsstyrelse/region/landsting
 - b) Organiserat samarbete kring friluftsliv med grannkommun(-er)
 - c) Erfarenhetsutbyte kring friluftsliv (studiebesök etc.) med kommuner utanför länet

0,5 poäng om Ja per delfråga, max 1 poäng.

C. AKTIVITETER OCH INSATSER INOM FRILUFTSLIV (12 P)

1. I vilken utsträckning har din kommun genomfört aktiviteter för att stimulera friluftsliv, riktade till: (mål 1 och 9)
 - a) Kommunens pensionärer?
 - b) Kommuninvånare med utländsk härkomst?
 - c) Personer med funktionsnedsättning?
 - d) Barn och ungdomar (för att stimulera barn och ungdomar till friluftsliv på fritiden, dvs ej inom skolverksamheten)?
 - e) Förskolor, grundskolor och/eller gymnasieskolor?

Max 5 poäng

2. Har ni konkreta exempel på samarbete mellan kommunens skolor och lokala eller regionala friluftorganisationer under 2023, exempelvis för att stötta skolorna i friluftslivsundervisning, allemansrätt. Om ja, vilka organisationer har ni samarbetat med?
0,5 poäng
3. I vilken utsträckning finns det möjlighet att ta sig till naturområden i kommunen med kollektivtrafik (linjetrafik eller arrangerade resor)? (mål 5)
Max 1 poäng
4. I vilken utsträckning arbetar kommunen aktivt för att underlätta tillgängligheten till natur genom stigar, leder, ridvägar, cykelvägar etc.? (mål 1)
Max 1 poäng.
5. I vilken utsträckning arbetar kommunen aktivt med att bevara, utveckla eller restaurera bostadsnära naturområden för friluftsliv med syfte att stimulera till mer utevistelse? (mål 5)
Max 1,5 poäng
6. Finns det i din kommun medel i den kommunala budgeten för bidrag till friluftorganisationerna? (mål 1)
2 poäng
7. Genomför kommunen kartläggningar för att förbättra underlaget för planering och åtgärder för friluftslivet (t.ex. besöksräkning, enkäter etc.)? (mål 10)
0,5 poäng
8. I vilken utsträckning arbetar kommunen med medborgardialog eller andra insatser för att medborgare och brukare ska bli delaktiga i det kommunala arbetet med friluftslivet? (mål 10)
Max 0,5 poäng

D. KOMMUNENS INSATSER FÖR VARDAGSNÄRA NATUR

Denna del av enkäten besvaras med syfte att:

- sprida lärande exempel i arbetet med att bidra till att uppnå de friluftspolitiska målen
- användas som utslagsfråga mellan kommuner som fått högst, men lika många, poäng (juryn förbehåller sig då rätten att välja en vinnare utifrån deras bedömning och med eventuella kompletterande intervjuer).

Bonusfrågor 2024

Lärande exempel om vardagsnära natur:

Naturvårdsverket har, tillsammans med andra myndigheter, tagit fram ett stödmaterial kring vikten av tillgång till vardagsnära natur. Stödmaterialiet består av sex budskap samt fakta, argument och förslag till åtgärder kopplat till dessa budskap. Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan (naturvardsverket.se)

Beskriv nedan ett exempel på en åtgärd kommunen har gjort under 2023 som kopplar till ett av budskapen och som syftar till att förbättra tillgången till vardagsnära natur.

Beskriv:

- Vad har ni gjort:
- Vilket blev resultatet:
- Vad är effekten av åtgärden (uppmätt eller förväntad)

Åtgärden kopplar främst till budskapet (sätt ett kryss):

- Folkhälsan behöver bli mer jämlik
- Alla behöver närhet till natur
- Vardagsskogen behöver vara attraktiv
- Barn behöver kontakt med naturen
- Barn behöver gröna skolgårdar
- Vardagsnära natur bidrar till social gemenskap

Bilaga 2 – Ranking efter totalpoäng

Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024 (max 33p)	Totalpoäng 2023 (max 34p)	Totalpoäng 2022 (max 34p)	Totalpoäng 2021 (max 32p)	Totalpoäng 2020 (max 32p)
Karlstad	1	33	32,25	23,25	24	24,5
Götene	2	33	32,75	32,5	31	29
Jönköping	2	33	33	29	32	32
Kalix	2	33	34	33	31	31
Smedjebacken	2	33	31	31,5	30	28,5
Värnamo	2	33	34	32,5	30	30
Höganäs	7	32,5	33,5	32,5	22,5	
Sundsvall	7	32,5	33,5	32,5	31,5	29,5
Öckerö	7	32,5		19,5		21
Kramfors	10	32	33	32,25	27	20,5
Tierp	10	32	31	31	31	30
Lund	12	31,75	32,75	33,25	26,5	26,5
Huddinge	13	31,5	31,5	22,75	28	31
Kristianstad	14	31,25	31,75	30,25	30,5	30,5
Leksand	15	31	28,5	26	31	30,5
Orust	15	31	31,5	29,25	30	30
Rättvik	15	31	21,5	22		
Örebro	15	31	31	31	30,5	31,5
Älmhult	19	30,75	28,75	29,25	13	5
Tjörn	20	30,5	28,5	29,25	31	29
Tranås	20	30,5	27,5	28,75	30	31
Växjö	20	30,5	30,5	31,5	30	30
Eskilstuna	23	29,75	31	29,75	26	19,5
Örnsköldsvik	23	29,75	32,25	33,25	30	30
Härryda	25	29,5		30,5	30	32
Mönsterås	25	29,5	29,5	29,5	30,5	29,5
Lidköping	27	29,25	29	27	25	25
Ljungby	27	29,25	30	30,75	27,5	17
Nyköping	29	29	29	30	27	28
Uddevalla	29	29	28	30	28,5	23
Sölvesborg	31	28,75	30,75	30,5	29,5	28
Trollhättan	31	28,75	30	33,5	31	27,5
Danderyd	33	28,5	28	25,75	14,5	18,5
Kalmar	33	28,5	30	27	28	24
Skellefteå	33	28,5	30	25,25	29	25
Alvesta	36	28,25	29,25	28	31	24,5
Gävle	36	28,25	31,25	29,5	29	27,5
Habo	36	28,25	27,75	15	25	
Härnösand	36	28,25	26	30,25	29	25,5
Skövde	40	28		27	27,5	27
Markaryd	41	27,75	24,75	22,75	22	18
Nybro	41	27,75	25	28,5	31	30

Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024 (max 33p)	Totalpoäng 2023 (max 34p)	Totalpoäng 2022 (max 34p)	Totalpoäng 2021 (max 32p)	Totalpoäng 2020 (max 32p)
Ronneby	41	27,75	29	29,5	26	11
Sala	41	27,75	30,75	27,25		
Umeå	41	27,75	29,25	26,25	29	29
Östra Göinge	41	27,75	25,5	28,25	28,5	28,5
Kristinehamn	47	27,5	27	25	23,5	23,5
Södertälje	47	27,5	25	27,75	26	25,5
Partille	49	27,25	29,25	28,5	28,5	13
Borås	50	27	29	30,75	28,5	26,5
Haninge	50	27	23,25	29,25	25,5	19,5
Kungsbacka	50	27	25,5	25,25	23	19
Varberg	50	27	29	28,5	28	22
Göteborg	54	26,75	29,5	27,75	27,5	31
Västerås	54	26,75	20,5	24,25	21,5	28
Laholm	56	26,5	24,75	25,75	18,5	
Mullsjö	56	26,5			21,5	24
Olofström	56	26,5	33	33	32	32
Stockholm	56	26,5	26,25	26	26	25
Katrineholm	60	26,25	27,75	24,25	29,5	24
Skara	60	26,25	25,75		20,5	10,5
Motala	62	26	30,25	29,75	28	30
Sjöbo	63	25,75	24,5	18,75	18	16,5
Säffle	63	25,75	24,25	24	24,5	25
Valdemarsvik	63	25,75	22,25	25,5	25	20,5
Malung-Sälén	66	25,5	28	24,25		8
Östersund	66	25,5	27,25	28		32
Sandviken	68	25,25	20,5	27,5	24,5	26,5
Ulricehamn	68	25,25	23,25	25,5	26,5	27
Uppsala	68	25,25	26,25	28,25	26,5	26,5
Östhammar	68	25,25	27,75	27,75	23	25,5
Borlänge	72	25	26,5	27	27,5	22
Järfälla	72	25	25,5	29,75	26,5	27,5
Linköping	72	25	26,75	29,25	29	29
Ydre	72	25				16
Fagersta	76	24,75	24,25	22,5	22,5	10
Gotland	77	24,5	20,5	19	6	10
Simrishamn	77	24,5	25,25	27,5	24,5	28
Båstad	79	24,25	25,25	23,75	23,5	22,5
Hagfors	79	24,25	20,5	21,75	20,5	21
Höör	79	24,25	24,25	25	16,5	18
Möln dal	79	24,25	18,25	16,75	18	16
Söderhamn	79	24,25	20		26	26
Karlshamn	84	24	30	30	31	30,5
Ludvika	84	24		29	27,5	26,5
Nacka	84	24	24,5	25,5	20,5	24,5
Arvika	87	23,75	21	19	12,5	12,5
Hallstahammar	87	23,75	25,5	22	22	21
Karlsborg	89	23,5	22,75	22,75	22,5	22
Sollefteå	89	23,5	29,5	29,25	31,5	29,5
Gällivare	91	23,25				

Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024 (max 33p)	Totalpoäng 2023 (max 34p)	Totalpoäng 2022 (max 34p)	Totalpoäng 2021 (max 32p)	Totalpoäng 2020 (max 32p)
Munkedal	91	23,25	22,75	23	20,5	22
Lessebo	93	23	19,25	20,75	20	23
Stenungsund	93	23	21,75	17,25	11,5	7,5
Åtvidaberg	93	23	16,25	16	24	20,5
Bromölla	96	22,75	19,75	25,75	24	26,5
Lomma	96	22,75	25,25	23,75	22,5	26
Mora	96	22,75	19,25	23	22	23
Sunne	96	22,75	22,25	23,25	26	26,5
Ängelholm	96	22,75	22,5			19
Sävsjö	101	22,5	15,5		12	14
Söderköping	101	22,5	22,25	23,75	16	12,5
Älvkarleby	101	22,5	24,75		26	15,5
Gislaved	104	22,25	25			
Halmstad	104	22,25	23,25	24,5	25	15,5
Hofors	104	22,25	21,75			
Håbo	104	22,25	26	25,5	23,5	24,5
Orsa	104	22,25	23,5	17,25	12,5	6
Oskarshamn	104	22,25		25	25	21
Vännäs	104	22,25	27	26,75	25,5	28,5
Ystad	104	22,25	27,75	28,75	25	23,5
Ljusnarsberg	112	22	17	27		
Botkyrka	113	21,75	21,25	20,75		27,5
Dals-Ed	113	21,75	25	26,5	23	
Filipstad	113	21,75	19,25	25,5	28,5	28
Malmö	113	21,75				
Mörbylånga	113	21,75	27	19	18	
Finspång	118	21,25	22,5	21	28,5	30,5
Hjo	118	21,25	21,75	20	25,5	21,5
Vara	118	21,25	14,75	18,5	15	16
Värmdö	118	21,25	24,5	25	25	24
Arboga	122	21				
Hässleholm	122	21	20,5	21	18,5	17
Ockelbo	122	21	23	20,5	19	15,5
Trosa	122	21	22	21	20	22,5
Eksjö	126	20,75	22,5	22,75	23,5	22,5
Lindesberg	126	20,75	22,5			
Ljusdal	126	20,75	27,25	23,75	19,5	27
Mellerud	126	20,75	15,5	18,25	13,5	9,5
Tyresö	126	20,75	22,5	20,75	20	18,5
Övertorneå	126	20,75		26	20,5	13,5
Norrtälje	132	20,5	17	21,75	25,5	25,5
Vallentuna	132	20,5	22,25	24	18,5	16,5
Vingåker	132	20,5	20		17	17
Alingsås	135	20,25	17,75	19	18,5	20
Helsingborg	135	20,25	22,5	22,25	17,5	20
Hörby	135	20,25	16,25			
Perstorp	138	20			23	
Västervik	138	20			23	22,5
Älvsbyn	138	20	22			

Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024 (max 33p)	Totalpoäng 2023 (max 34p)	Totalpoäng 2022 (max 34p)	Totalpoäng 2021 (max 32p)	Totalpoäng 2020 (max 32p)
Kumla	141	19,75	18	18,5	19,5	23,5
Klippan	142	19,5	20,25	16,75		20,5
Österåker	142	19,5	17	17,5		19
Degerfors	144	19,25	25,75	30,25	22,5	17
Härjedalen	144	19,25				
Nässjö	144	19,25	18		16	15
Askersund	147	19	15,5	11		
Boden	147	19		22,25	10,5	16,5
Emmaboda	147	19	21,5	24	17	
Hudiksvall	147	19		17,5	17,5	18
Mariestad	147	19	22	21,75	14	17,5
Tidaholm	147	19	18,75	19,25	24	24
Lidingö	153	18,75	24,5			
Nordanstig	153	18,75				
Oxelösund	153	18,75	18,75			
Svenljunga	153	18,75		7,75	21	15
Arjeplog	157	18,5		23,5	20	27
Landskrona	157	18,5	9,5	8,5		
Skinnskatteberg	159	18,25	23,75	24,25	21	23
Strömstad	159	18,25	21,5	23,25	27	25
Tingsryd	159	18,25	21,5	21,25	27,5	
Täby	159	18,25	15,5	17,5	11	15
Upplands Väsby	159	18,25	20,5	15,5	11,5	15,5
Essunga	164	18		15		
Karlskoga	164	18		25,25	24	25,5
Ragunda	164	18	19,5	19,5	17	16,5
Vaggeryd	164	18		13,25		21
Gnosjö	168	17,75	20,5			
Herrljunga	168	17,75	20,25	19,5	29	21
Mark	168	17,75	5,75			
Pajala	168	17,75	19,5			4,5
Sigtuna	168	17,75		16	22,5	9,5
Nora	173	17,5	14,5	14,75		
Vetlanda	173	17,5	21,5	19,75		14
Falkenberg	175	17	19	20		19,5
Kungälv	175	17	9,25			19
Nykvarn	175	17	16,5			
Älvdalen	175	17	21,5	21,25	29	28
Hammarö	179	16,75	16,5	13,25	15,5	13,5
Malå	179	16,75	19,25			
Aneby	181	16,5	23,75	24	24	23,5
Knivsta	181	16,5	20,25	26,25	25,5	24
Tomelilla	181	16,5		16,5		16,5
Upplands-Bro	181	16,5	21,5	23,25	24	19
Karlskrona	185	16,25	19,75	19,75	26	21
Tibro	186	16	18,75	19,5		20
Vänernborg	186	16	20	22,5	16,5	17
Ödeshög	186	16				18
Lysekil	189	15,75		24,25	23	

Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024 (max 33p)	Totalpoäng 2023 (max 34p)	Totalpoäng 2022 (max 34p)	Totalpoäng 2021 (max 32p)	Totalpoäng 2020 (max 32p)
Sotenäs	189	15,75			17,5	16,5
Gullspång	191	15,5	15,5	13		18,5
Kävlinge	191	15,5	13,25	17	16,5	14,5
Eda	193	15,25				
Hedemora	193	15,25	14,25	21	18,5	17
Torsås	193	15,25		21		19,5
Vårgårda	193	15,25				25
Hultsfred	197	15	13,5	14,5	13,5	12
Nynäshamn	197	15	14,25		15	15
Enköping	199	14,75	18,75	25	19	14,5
Vaxholm	199	14,75	10,75	8,75		
Vimmerby	199	14,75	10		6	4,5
Sundbyberg	202	14,5				14
Trelleborg	202	14,5	20			
Kinda	204	14,25		19,25	18,5	15
Flen	205	14	22	22,25	22	17
Hylte	205	14	10,25	11,75		
Osby	205	14			19	18,5
Salem	205	14	10			18,5
Torsby	209	13,75	15,75	18	18	12
Norsjö	210	13,5				
Staffanstorps	210	13,5	13,25			
Överkalix	212	13,25		13,75	15,5	
Lilla Edet	213	12,75	18			
Strängnäs	213	12,75		16		24
Ånge	213	12,75				13
Lekeberg	216	12,5	13,5	14,25	14	14
Norrköping	216	12,5	17,25	17,25	19,5	18,5
Säter	218	12,25	12,25	12,25	11,5	
Uppvidinge	218	12,25		17		
Mjölby	220	12	20,25	23,75	19	17
Dorotea	221	11,75	13,25			14,5
Hällefors	221	11,75	16,5			11,5
Berg	223	11,5	21,25	22,75	24,5	26,5
Tranemo	224	10,75		10,25	9	
Eslöv	225	9,75	10,5			
Färgelanda	226	8	13,25	13,25		
Arvidsjaur	227	7,25	6	12,5	7,5	5,5
Ekerö	228	6,5	20,75	18,75		

Kommunerna här nedanför har inte deltagit i undersökningen 2024.

Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024 (max 33p)	Totalpoäng 2023 (max 34p)	Totalpoäng 2022 (max 34p)	Totalpoäng 2021 (max 32p)	Totalpoäng 2020 (max 32p)
Ale			20,25	13,5		
Avesta						
Bengtstors			22,75	20	23,5	22,5
Bjurholm						
Bjuv						
Bollebygd			12,75	12,25		13,5
Bollnäs						
Borgholm			20,25			
Boxholm						
Bräcke						
Burlöv			17,5	20,5	11,5	12
Falköping				29,25	30	29
Falun			16,5	18,5	17,5	18
Forshaga			21,25	14,5	18	21
Gagnef						19
Gnesta				23,5	23,5	24,5
Grums			9	12,5		8,5
Grästorp				23	21,5	17,5
Hallsberg			12	15	3	
Haparanda				11	11,5	19,5
Heby			27,75			
Högsby						
Jokkmokk			25,75	29	28	20,5
Kil					11,5	16,5
Kiruna						9,5
Krokom				17	21	
Kungsör			26		22,5	
Köping			14,25			23
Laxå						24
Lerum			22	26		26,5
Luleå				27,25	29	
Lycksele						
Munkfors			18	17,75	14	13
Norberg				19,25		
Nordmaling			21	24,5	25	20,5
Ovanåker				22,25		11,5
Piteå			28			31,5
Robertfors				29,5		21
Skurup						7,5
Sollentuna			26,75	29,25	28	29
Solna			19,25		17,5	18,5
Sorsele						28,5
Storfors						
Storuman						
Strömsund				26		
Surahammar			23,25	25,75	15	
Svalöv			21,25		18	16

Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024 (max 33p)	Totalpoäng 2023 (max 34p)	Totalpoäng 2022 (max 34p)	Totalpoäng 2021 (max 32p)	Totalpoäng 2020 (max 32p)
Svedala			20	23	16	17
Tanum			10	14,25	22,5	
Timrå					11	14
Töreboda						5
Vadstena			21,75		21,5	20,5
Vansbro				9,25	6,5	12
Vellinge						
Vilhelmina			28,5	31		26,5
Vindeln						11
Åmål			22	26,25	23	24,5
Åre						
Årjäng			14,25	9,25		
Åsele						10
Åstorp						17
Örkelljunga			18			23

Bilaga 3 – Resultat uppdelat på län och kommun

I denna bilaga redovisas resultaten för varje enskild kommun. Förutom ranking och totalpoäng för undersökningen 2024 redovisas andel av totalpoängen 2024, andel poäng från de senaste tre årens undersökningar, samt differensen mellan andel poäng 2024 jämfört med andel poäng från undersökningarna 2021–2023. Resultaten presenteras uppdelat på län.

Län	Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2021–2023	Differens %
Blekinge län	Karlshamn	84	24	73 %	91 %	–18 %
Blekinge län	Karlskrona	185	16,25	49 %	66 %	–17 %
Blekinge län	Olofström	56	26,5	80 %	98 %	–18 %
Blekinge län	Ronneby	41	27,75	84 %	84 %	0 %
Blekinge län	Sölvesborg	31	28,75	87 %	91 %	–4 %
Dalarnas län	Borlänge	72	25	76 %	81 %	–5 %
Dalarnas län	Hedemora	193	15,25	46 %	54 %	–8 %
Dalarnas län	Leksand	15	31	94 %	86 %	8 %
Dalarnas län	Ludvika	84	24	73 %	86 %	–13 %
Dalarnas län	Malung-Sälen	66	25,5	77 %	77 %	0 %
Dalarnas län	Mora	96	22,75	69 %	64 %	5 %
Dalarnas län	Orsa	104	22,25	67 %	53 %	14 %
Dalarnas län	Rättvik	15	31	94 %	64 %	30 %
Dalarnas län	Smedjebacken	2	33	100 %	93 %	7 %
Dalarnas län	Säter	218	12,25	37 %	36 %	1 %
Dalarnas län	Älvdalen	175	17	52 %	72 %	–21 %
Gotlands län	Gotland	77	24,5	74 %	45 %	29 %
Gävleborgs län	Gävle	36	28,25	86 %	90 %	–4 %
Gävleborgs län	Hofors	104	22,25	67 %	64 %	3 %
Gävleborgs län	Hudiksvall	147	19	58 %	53 %	4 %
Gävleborgs län	Ljusdal	126	20,75	63 %	70 %	–7 %
Gävleborgs län	Nordanstig	153	18,75	57 %		
Gävleborgs län	Ockelbo	122	21	64 %	62 %	1 %
Gävleborgs län	Sandviken	68	25,25	77 %	73 %	4 %
Gävleborgs län	Söderhamn	79	24,25	73 %	70 %	3 %
Hallands län	Falkenberg	175	17	52 %	57 %	–6 %
Hallands län	Halmstad	104	22,25	67 %	73 %	–5 %
Hallands län	Hylte	205	14	42 %	32 %	10 %
Hallands län	Kungsbacka	50	27	82 %	74 %	8 %
Hallands län	Laholm	56	26,5	80 %	69 %	12 %
Hallands län	Varberg	50	27	82 %	86 %	–4 %
Jämtlands län	Berg	223	11,5	35 %	69 %	–34 %
Jämtlands län	Härjedalen	144	19,25	58 %		
Jämtlands län	Ragunda	164	18	55 %	56 %	–1 %
Jämtlands län	Östersund	66	25,5	77 %	81 %	–4 %

Län	Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2021–2023	Differens %
Jönköpings län	Aneby	181	16,5	50 %	72 %	–22 %
Jönköpings län	Eksjö	126	20,75	63 %	69 %	–6 %
Jönköpings län	Gislaved	104	22,25	67 %	74 %	–6 %
Jönköpings län	Gnosjö	168	17,75	54 %	60 %	–7 %
Jönköpings län	Habo	36	28,25	86 %	68 %	18 %
Jönköpings län	Jönköping	2	33	100 %	94 %	6 %
Jönköpings län	Mullsjö	56	26,5	80 %	67 %	13 %
Jönköpings län	Nässjö	144	19,25	58 %	51 %	7 %
Jönköpings län	Sävsjö	101	22,5	68 %	42 %	27 %
Jönköpings län	Tranås	20	30,5	92 %	86 %	6 %
Jönköpings län	Vaggeryd	164	18	55 %	39 %	16 %
Jönköpings län	Vetlanda	173	17,5	53 %	61 %	–8 %
Jönköpings län	Värnamo	2	33	100 %	96 %	4 %
Kalmar län	Emmaboda	147	19	58 %	62 %	–5 %
Kalmar län	Hultsfred	197	15	45 %	42 %	4 %
Kalmar län	Kalmar	33	28,5	86 %	85 %	1 %
Kalmar län	Mönsterås	25	29,5	89 %	90 %	0 %
Kalmar län	Mörbylånga	113	21,75	66 %	64 %	2 %
Kalmar län	Nybro	41	27,75	84 %	85 %	–1 %
Kalmar län	Oskarshamn	104	22,25	67 %	76 %	–8 %
Kalmar län	Torsås	193	15,25	46 %	62 %	–16 %
Kalmar län	Vimmerby	199	14,75	45 %	24 %	21 %
Kalmar län	Västervik	138	20	61 %	72 %	–11 %
Kronobergs län	Alvesta	36	28,25	86 %	88 %	–3 %
Kronobergs län	Lessebo	93	23	70 %	60 %	10 %
Kronobergs län	Ljungby	27	29,25	89 %	88 %	0 %
Kronobergs län	Markaryd	41	27,75	84 %	69 %	15 %
Kronobergs län	Tingsryd	159	18,25	55 %	71 %	–15 %
Kronobergs län	Uppvidinge	218	12,25	37 %	50 %	–13 %
Kronobergs län	Växjö	20	30,5	92 %	92 %	0 %
Kronobergs län	Älmhult	19	30,75	93 %	70 %	23 %
Norrbottnens län	Arjeplog	157	18,5	56 %	66 %	–10 %
Norrbottnens län	Arvidsjaur	227	7,25	22 %	26 %	–4 %
Norrbottnens län	Boden	147	19	58 %	49 %	8 %
Norrbottnens län	Gällivare	91	23,25	70 %		
Norrbottnens län	Kalix	2	33	100 %	98 %	2 %
Norrbottnens län	Pajala	168	17,75	54 %	57 %	–4 %
Norrbottnens län	Älvsbyn	138	20	61 %	65 %	–4 %
Norrbottnens län	Övertorneå	212	13,25	40 %	44 %	–4 %
Norrbottnens län	Övertorneå	126	20,75	63 %	70 %	–7 %
Skåne län	Bromölla	96	22,75	69 %	70 %	–1 %
Skåne län	Båstad	79	24,25	73 %	73 %	1 %
Skåne län	Eslöv	225	9,75	30 %	31 %	–1 %
Skåne län	Helsingborg	135	20,25	61 %	62 %	–1 %
Skåne län	Hässleholm	122	21	64 %	60 %	4 %
Skåne län	Höganäs	7	32,5	98 %	88 %	10 %
Skåne län	Hörby	135	20,25	61 %	48 %	14 %
Skåne län	Höör	79	24,25	73 %	65 %	8 %
Skåne län	Klippan	142	19,5	59 %	54 %	5 %

Län	Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2021–2023	Differens %
Skåne län	Kristianstad	14	31,25	95 %	93 %	2 %
Skåne län	Kävlinge	191	15,5	47 %	47 %	0 %
Skåne län	Landskrona	157	18,5	56 %	26 %	30 %
Skåne län	Lomma	96	22,75	69 %	71 %	–3 %
Skåne län	Lund	12	31,75	96 %	92 %	4 %
Skåne län	Malmö	113	21,75	66 %		
Skåne län	Osby	205	14	42 %	59 %	–17 %
Skåne län	Perstorp	138	20	61 %	72 %	–11 %
Skåne län	Simrishamn	77	24,5	74 %	77 %	–3 %
Skåne län	Sjöbo	63	25,75	78 %	61 %	17 %
Skåne län	Staffanstorps	210	13,5	41 %	39 %	2 %
Skåne län	Tomelilla	181	16,5	50 %	49 %	1 %
Skåne län	Trelleborg	202	14,5	44 %	59 %	–15 %
Skåne län	Ystad	104	22,25	67 %	81 %	–14 %
Skåne län	Ängelholm	96	22,75	69 %	66 %	3 %
Skåne län	Östra Göinge	41	27,75	84 %	82 %	2 %
Stockholms län	Botkyrka	113	21,75	66 %	62 %	4 %
Stockholms län	Danderyd	33	28,5	86 %	68 %	19 %
Stockholms län	Ekerö	228	6,5	20 %	58 %	–38 %
Stockholms län	Haninge	50	27	82 %	78 %	4 %
Stockholms län	Huddinge	13	31,5	95 %	82 %	13 %
Stockholms län	Järfälla	72	25	76 %	82 %	–6 %
Stockholms län	Lidingö	153	18,75	57 %	72 %	–15 %
Stockholms län	Nacka	84	24	73 %	70 %	2 %
Stockholms län	Norrälje	132	20,5	62 %	65 %	–2 %
Stockholms län	Nykvarn	175	17	52 %	49 %	3 %
Stockholms län	Nynäshamn	197	15	45 %	44 %	1 %
Stockholms län	Salem	205	14	42 %	29 %	13 %
Stockholms län	Sigtuna	168	17,75	54 %	59 %	–5 %
Stockholms län	Stockholm	56	26,5	80 %	78 %	2 %
Stockholms län	Sundbyberg	202	14,5	44 %		
Stockholms län	Södertälje	47	27,5	83 %	79 %	5 %
Stockholms län	Tyresö	126	20,75	63 %	63 %	0 %
Stockholms län	Täby	159	18,25	55 %	44 %	11 %
Stockholms län	Upplands Väsby	159	18,25	55 %	47 %	8 %
Stockholms län	Upplands-Bro	181	16,5	50 %	69 %	–19 %
Stockholms län	Vallentuna	132	20,5	62 %	65 %	–2 %
Stockholms län	Vaxholm	199	14,75	45 %	29 %	16 %
Stockholms län	Värmdö	118	21,25	64 %	75 %	–10 %
Stockholms län	Österåker	142	19,5	59 %	51 %	8 %
Södermanlands län	Eskilstuna	23	29,75	90 %	87 %	4 %
Södermanlands län	Flen	205	14	42 %	66 %	–24 %
Södermanlands län	Katrineholm	60	26,25	80 %	82 %	–2 %
Södermanlands län	Nyköping	29	29	88 %	86 %	2 %
Södermanlands län	Oxelösund	153	18,75	57 %	55 %	2 %
Södermanlands län	Strängnäs	213	12,75	39 %	47 %	–8 %
Södermanlands län	Trosa	122	21	64 %	63 %	1 %
Södermanlands län	Vingåker	132	20,5	62 %	56 %	6 %

Län	Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2021–2023	Differens %
Uppsala län	Enköping	199	14,75	45 %	63 %	–18 %
Uppsala län	Håbo	104	22,25	67 %	75 %	–8 %
Uppsala län	Knivsta	181	16,5	50 %	72 %	–22 %
Uppsala län	Tierp	10	32	97 %	93 %	4 %
Uppsala län	Uppsala	68	25,25	77 %	81 %	–5 %
Uppsala län	Älvkarleby	101	22,5	68 %	77 %	–9 %
Uppsala län	Östhammar	68	25,25	77 %	78 %	–2 %
Värmlands län	Arvika	87	23,75	72 %	52 %	20 %
Värmlands län	Eda	193	15,25	46 %		
Värmlands län	Filipstad	113	21,75	66 %	74 %	–8 %
Värmlands län	Hagfors	79	24,25	73 %	63 %	11 %
Värmlands län	Hammarö	179	16,75	51 %	45 %	5 %
Värmlands län	Karlstad	1	33	100 %	79 %	21 %
Värmlands län	Kristinehamn	47	27,5	83 %	75 %	8 %
Värmlands län	Sunne	96	22,75	69 %	72 %	–3 %
Värmlands län	Säffle	63	25,75	78 %	73 %	5 %
Värmlands län	Torsby	209	13,75	42 %	52 %	–10 %
Västerbottens län	Dorotea	221	11,75	36 %	39 %	–3 %
Västerbottens län	Malå	179	16,75	51 %	57 %	–6 %
Västerbottens län	Norsjö	210	13,5	41 %		
Västerbottens län	Skellefteå	33	28,5	86 %	84 %	2 %
Västerbottens län	Umeå	41	27,75	84 %	85 %	–1 %
Västerbottens län	Vännäs	104	22,25	67 %	79 %	–12 %
Västernorrlands län	Härnösand	36	28,25	86 %	85 %	0 %
Västernorrlands län	Kramfors	10	32	97 %	92 %	5 %
Västernorrlands län	Sollefteå	89	23,5	71 %	90 %	–19 %
Västernorrlands län	Sundsvall	7	32,5	98 %	98 %	1 %
Västernorrlands län	Ånge	213	12,75	39 %		
Västernorrlands län	Örnsköldsvik	23	29,75	90 %	95 %	–5 %
Västmanlands län	Arboga	122	21	64 %		
Västmanlands län	Fagersta	76	24,75	75 %	69 %	6 %
Västmanlands län	Hallstahammar	87	23,75	72 %	69 %	2 %
Västmanlands län	Sala	41	27,75	84 %	85 %	–1 %
Västmanlands län	Skinnskatteberg	159	18,25	55 %	69 %	–14 %
Västmanlands län	Västerås	54	26,75	81 %	66 %	15 %
Västra Götalands län	Alingsås	135	20,25	61 %	55 %	6 %
Västra Götalands län	Borås	50	27	82 %	88 %	–6 %
Västra Götalands län	Dals-Ed	113	21,75	66 %	74 %	–9 %
Västra Götalands län	Essunga	164	18	55 %	44 %	10 %
Västra Götalands län	Färgelanda	226	8	24 %	39 %	–15 %
Västra Götalands län	Gullspång	191	15,5	47 %	42 %	5 %
Västra Götalands län	Göteborg	54	26,75	81 %	85 %	–4 %
Västra Götalands län	Götene	2	33	100 %	96 %	4 %
Västra Götalands län	Herrljunga	168	17,75	54 %	69 %	–15 %
Västra Götalands län	Hjo	118	21,25	64 %	67 %	–3 %
Västra Götalands län	Härryda	25	29,5	89 %	92 %	–2 %
Västra Götalands län	Karlsborg	89	23,5	71 %	68 %	3 %
Västra Götalands län	Kungälv	175	17	52 %	27 %	24 %
Västra Götalands län	Lidköping	27	29,25	89 %	81 %	8 %

Län	Kommun	Rankning 2024	Totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2024	Andel av totalpoäng 2021–2023	Differens %
Västra Götalands län	Lilla Edet	213	12,75	39 %	53 %	–14 %
Västra Götalands län	Lysekil	189	15,75	48 %	72 %	–24 %
Västra Götalands län	Mariestad	147	19	58 %	57 %	0 %
Västra Götalands län	Mark	168	17,75	54 %	17 %	37 %
Västra Götalands län	Mellerud	126	20,75	63 %	47 %	16 %
Västra Götalands län	Munkedal	91	23,25	70 %	66 %	4 %
Västra Götalands län	Mölnadal	79	24,25	73 %	53 %	20 %
Västra Götalands län	Orust	15	31	94 %	91 %	3 %
Västra Götalands län	Partille	49	27,25	83 %	86 %	–4 %
Västra Götalands län	Skara	60	26,25	80 %	70 %	10 %
Västra Götalands län	Skövde	40	28	85 %	83 %	2 %
Västra Götalands län	Sotenäs	189	15,75	48 %	55 %	–7 %
Västra Götalands län	Stenungsund	93	23	70 %	50 %	19 %
Västra Götalands län	Strömstad	159	18,25	55 %	72 %	–17 %
Västra Götalands län	Svenljunga	153	18,75	57 %	44 %	13 %
Västra Götalands län	Tibro	186	16	48 %	56 %	–8 %
Västra Götalands län	Tidaholm	147	19	58 %	62 %	–5 %
Västra Götalands län	Tjörn	20	30,5	92 %	89 %	4 %
Västra Götalands län	Tranemo	224	10,75	33 %	29 %	3 %
Västra Götalands län	Trollhättan	31	28,75	87 %	95 %	–7 %
Västra Götalands län	Uddevalla	29	29	88 %	87 %	1 %
Västra Götalands län	Ulricehamn	68	25,25	77 %	75 %	1 %
Västra Götalands län	Vara	118	21,25	64 %	48 %	16 %
Västra Götalands län	Vänernsberg	186	16	48 %	59 %	–10 %
Västra Götalands län	Vårgårda	193	15,25	46 %		
Västra Götalands län	Öckerö	7	32,5	98 %	57 %	41 %
Örebro län	Askersund	147	19	58 %	39 %	19 %
Örebro län	Degerfors	144	19,25	58 %	78 %	–20 %
Örebro län	Hällefors	221	11,75	36 %	49 %	–13 %
Örebro län	Karlskoga	164	18	55 %	75 %	–20 %
Örebro län	Kumla	141	19,75	60 %	56 %	4 %
Örebro län	Lekeberg	216	12,5	38 %	42 %	–4 %
Örebro län	Lindesberg	126	20,75	63 %	66 %	–3 %
Örebro län	Ljusnarsberg	112	22	67 %	65 %	2 %
Örebro län	Nora	173	17,5	53 %	43 %	10 %
Örebro län	Örebro	15	31	94 %	93 %	1 %
Östergötlands län	Finspång	118	21,25	64 %	72 %	–8 %
Östergötlands län	Kinda	204	14,25	43 %	57 %	–14 %
Östergötlands län	Linköping	72	25	76 %	85 %	–9 %
Östergötlands län	Mjölby	220	12	36 %	63 %	–27 %
Östergötlands län	Motala	62	26	79 %	88 %	–9 %
Östergötlands län	Norrköping	216	12,5	38 %	54 %	–16 %
Östergötlands län	Söderköping	101	22,5	68 %	62 %	6 %
Östergötlands län	Valdemarsvik	63	25,75	78 %	73 %	5 %
Östergötlands län	Ydre	72	25	76 %		
Östergötlands län	Åtvidaberg	93	23	70 %	57 %	13 %
Östergötlands län	Ödeshög	186	16	48 %		

Not: Avrundning kan göra att differensen inte exakt motsvarar den skillnad mellan andelen av totalpoäng 2024 och andelen av totalpoäng 2021–2023 som kan uträknas från tabellen.

Rapporten uttrycker nödvändigtvis inte Naturvårdsverkets ställningstagande. Författaren svarar själv för innehållet och anges vid referens till rapporten.

Sveriges friluftskommun 2024

Kommunerna har en nyckelroll i friluftslivsarbete. Genom kommunal planering kan tillgång till natur för friluftsliv, och särskilt den vardagsnära naturen, samt attraktiva livsmiljöer säkerställas. Barn och ungdomar kan genom skolan få lika möjligheter att utöva friluftsliv, lära sig om allemansrätten och få en naturförståelse. Friluftsliv kan bidra till både fysisk och psykisk hälsa. Vi vill stimulera kommunernas arbete och därför genomför vi undersökningen och delar ut pris till Sveriges friluftskommun och uppmärksammar Årets förbättrare. Priset delas ut av Naturvårdsverket i samarbete med Svenskt Friluftsliv och Sveriges Fritids- och kulturchefsörening. Enkätundersökningen har gjorts sedan 2010 och vi följer utvecklingen. I årets enkät har vi samlat in flera inspirerande exempel på hur kommunerna arbetar med tillgång till vardagsnära natur som bidrar till folkhälsa.